

ΕΝΩΣΗ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΔΟΠ/ΔΕΗ

ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 73-75 ΑΘΗΝΑ 104 32 - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 99 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

✓ **Μπροστά στη ΣΣΕ/2021**

✓ **Υλοποίηση της Σύμβασης του 2012**

✓ **Επαναφορά των περικοπών που
αφορούν τα μισθολογικά κλιμάκια**

Μπροστά στη ΣΣΕ/2021

Βρισκόμαστε λίγο πριν την υπογραφή της τριετούς ΣΣΕ στον Όμιλο ΔΕΗ ξεκινώντας, όπως συμβαίνει κάθε φορά από την μητρική δηλαδή, τη ΔΕΗ.

Για μία ακόμη φορά, διαπιστώνεται ότι στις προτάσεις της, η Διοίκηση της ΔΕΗ, αδικεί το Διοικητικό προσωπικό και γενικότερα τους υπαλλήλους γραφείου, καθώς και το υποστηρικτικό προσωπικό, αφού για όλους εμάς δεν προβλέπεται καμία αύξηση, ενώ για άλλη μία φορά δείχνει προτίμηση στον τεχνικό κλάδο.

Πιο συγκεκριμένα η Διοίκηση της ΔΕΗ έρχεται να υλοποιήσει, κατά το δοκούν, την Συλλογική Σύμβαση του έτους 2012. Έτσι, λοιπόν, όπως είναι γνωστό μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου/ΔΕΗ χορηγήθηκε, την προηγούμενη περίοδο, η περικοπή των ειδικών επιδομάτων, ενώ προβλέπεται να λάβουν και αναδρομικά σε τρεις δόσεις με την υπογραφή της ΣΣΕ του 2021, για το διάστημα από 1-1-2019 έως 30-5-2020, για όσους αμείβονται με ειδικά επιδόματα.

Θυμίζουμε, όμως, ότι η προαναφερόμενη σύμβαση αναφέρει «μετά το πέρας του μεσοπρόθεσμου πλαισίου Δημοσιονομικής προσαρμογής το μισθολόγιο των εργαζομένων, θα επανέλθει στα ισχύοντα στη ΔΕΗ την 31-12-2009». Δηλαδή και την επαναφορά των περικοπών που υπέστησαν τα μισθολογικά κλιμάκια.

Γιατί επομένως υπάρχουν δύο μέτρα και δύο σταθμά; Γιατί η Διοίκηση ικανοποιεί μόνο όσους αμείβονται με τα ειδικά επιδόματα, δηλαδή τον Τεχνικό κυρίως κόσμο, ενώ αγνοεί ότι και τα μισθολογικά κλιμάκια, που αφορούν όλο το προσωπικό υπέστησαν μείωση κατά 17%;

Γιατί αγνοεί τώρα η Διοίκηση της ΔΕΗ το δικαίωμα αίτημά μας, αφού κατά την τηλεδιάσκεψη που είχαμε την προηγούμενη περίοδο, δεσμεύτηκε ότι θα συζητηθεί το όλο θέμα κατά την υπογραφή της ΣΣΕ.

Δηλώνουμε για μία ακόμη φορά, ότι δεν θα δεχθούμε αυτή την πρόδηλη αδικία και θα αντιδράσουμε με κάθε μέσο, όπως έχουμε

πράξει κατά το παρελθόν, τόσο με την αξιολόγηση όσο και με τα δώρα του προσωπικού. Γιατί δεν μπορεί να διατυπώνουν και να διαφημίζουν οι αρμόδιοι της ΔΕΗ και η κυβέρνηση, ότι η επιχείρηση εκεί που ήταν στο χείλος του γκρεμού και στην χρεοκοπία, την έσωσαν για να προσλαμβάνουν αμέτρητους συμβούλους, να εκχωρούν δουλειές στους έξω και να κλείνουν βασικές λειτουργίες, όπως αποφάσισαν για το εκτυπωτικό τμήμα της πληροφορικής!!

Πέραν όλων των άλλων υπάρχουν επίσης σοβαρά ζητήματα, τα οποία πρέπει να λυθούν κατά την υπογραφή της σύμβασης αυτής όπως:

- Η ρύθμιση που γίνεται για την ΓΥ3 κατηγορία, φύλακες, απόφοιτοι λυκείου, ώστε να προωθηθούν σύμφωνα με την μισθολογική εξέλιξη των ΔΟ2Α μας βρίσκει σύμφωνους, αλλά δεν προβλέπεται καμία μέριμνα για την υπόλοιπη ΓΥ κατηγορία, όσον αφορά τους κλητήρες και καθαρίστριες που διαθέτουν τα τυπικά προσόντα και μπορούν να έχουν την εξέλιξη των αποφοίτων λυκείων. Γιατί άραγε;
- Η θέσπιση οικονομικού κινήτρου για τους απασχολούμενους στα καταστήματα εμπορίας με απογευματινό ωράριο, πρέπει να αποτυπωθεί στη συλλογική σύμβαση, γιατί μπορεί αύριο ο εργοδότης, να καταργήσει τα συμφωνηθέντα και να μην αμείβει επιπλέον όσους εργάζονται το απόγευμα.
- Η τηλεργασία να έχει οικειοθελή χαρακτήρα και να διασφαλίζεται το συνεχές ωράριο, σύμφωνα με τη Εθνική Γενική Συλλογική

Σύμβαση Εργασίας 2006-2007, προσάρτημα Β.

- Λύση στο θέμα των ασθενειών και ιδιαίτερα στις απομακρυσμένες περιοχές που δεν διαθέτουν γιατρούς του ΕΟΠΥΥ.

Στελέχη της κατηγορίας Δ03,Υ3 να εξελίσσονται σε στελέχη Γ

Γι'αυτό καλούμε τη ΓΕΝΟΠ/ΔΕΗ, να μην δεχτεί να υπογραφεί μία τέτοια σύμβαση, αν δεν περιλαμβάνει και τα προαναφερόμενα γιατί τότε πια, δεν θα είναι Συλλογική αλλά ειδική και θα εξαιρεί κάποιους άλλους. Σε αυτή, όμως, τη δύσκολη συγκυρία δεν χρειάζεται ο κοινωνικός αυτοματισμός και μάλιστα στους κόλπους μίας επιχείρησης ή ενός ομίλου. Αυτή η εξέλιξη βολεύει μόνο την εργοδοσία και ποτέ το συνδικάτο. Τα τυράκια δίδονται τώρα για να συντρίψουν αύριο κάθε συλλογική προσπάθεια που θα αφορά τα εργασιακά δικαιώματα και την διασφάλιση των θέσεων εργασίας. Άλλωστε τέτοιες συμπεριφορές, εκτός των άλλων, δημιουργούν και γεννούν νέα δεδομένα για νομικές προσφυγές κατά του εργοδότη. Άραγε θέλει κάτι τέτοιο η Διοίκηση της ΔΕΗ; Είναι νωπή άλλωστε μία τέτοια διεκδίκηση και η κατάληξη της που ακούει στο όνομα εταιροσπασχόληση!!

Γι'αυτό η ΓΕΝΟΠ/ΔΕΗ πρέπει να δείξει ότι δεν είναι χειραγωγημένη, σε κάθε πολιτική, κομματική δέσμευση αλλά χειραφετημένη, ικανή να πρωτοστατήσει και πάλι, προκειμένου να επιβάλλει στην άλλη πλευρά, δηλαδή στον εργοδότη, το δικαίωμα του εργαζομένου. Αναμένουμε...

ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΣΕ 2021 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΣΕ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2012

Λίγο πριν την υπογραφή της Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, οι πληροφορίες κάνουν λόγο για άλλη μία συνεκτακτική επιτυχία μεταξύ ΓΕΝΟΠ και Διοίκησης της ΔΕΗ.

Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ των άλλων, προβλέπεται ότι μετά την καταβολή όλου του ποσού των ειδικών επιδομάτων, με απόφαση ΔΣ/ΔΕΗ, θα χορηγηθούν στους μισθωτούς που αμείβονται με αυτά τα επιδόματα, αναδρομικά από 1-1-2019 έως 1-6-2020, ενώ παραδόξως δεν γίνεται κανένας λόγος για επαναφορά των περικοπών ποσοστού 17% που αφορά τα μισθολογικά κλιμάκια, παρόλο που αποτελεί δέσμευση της ΣΣΕ του έτους 2012!!!

• Γιατί άραγε, υπάρχουν δύο μέτρα και δύο σταθμά; Πόσο θα συνεχιστεί η αδικία για μία μεγάλη μερίδα του προσωπικού; Δεν γνωρίζει η Διοίκηση της ΔΕΗ, ότι τέτοιες συμπεριφορές δημιουργούν τριβές στους εργασιακούς χώρους, ενώ γεννούν νέα δεδομένα για προσφυγές, προκειμένου να υλοποιηθεί η σύμβαση του έτους 2012;

• Γιατί αγνοεί τώρα η Διοίκηση της ΔΕΗ το αίτημά μας αυτό, αφού δεσμεύτηκε, σε τηλεδιάσκεψη που είχαμε την προηγούμενη περίοδο, ότι θα συζητηθεί και θα δρομολογηθεί, κατά την διαπραγμάτευση της σύμβασης.

Συνακόλουθα, όπως είχαμε αναφέρει και σε προγενέστερη ανακοίνωσή μας, η ΕΔΟΠ-ΔΕΗ δεν πρόκειται να υπογράψει την συγκεκριμένη ΣΣΕ, αν δεν προβλέπει αποκατάσταση των αδικιών και συγκεκριμένα επαναφορά των απωλειών, που αφορούν περικοπές των μισθολογικών κλιμακίων.

Ως εκ τούτου, καλούμε τη ΓΕΝΟΠ-ΔΕΗ να συμβάλλει στην κατεύθυνση αυτή, ασκώντας τον θεσμικό της ρόλο. Γι' αυτό απαιτείται να γίνει πιο διεκδικητική και όχι συναινετική, αποδεικνύοντας παράλληλα, ότι μπορεί να ενώνει το προσωπικό και να μην απομονώνει. Επίσης καλούμε τα σωματεία να πάρουν θέση δημόσια, αν συμφωνούν με την χορήγηση του ποσοστού 17% στα μισθολογικά κλιμάκια, τα οποία κόπηκαν με τους μνημονιακούς νόμους.

Γραφείο Τύπου / ΕΔΟΠ-ΔΕΗ

ΟΧΙ ΣΤΗΝ ΠΩΛΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΔΔΗΕ

Η κυβέρνηση προχωρά ακάθεκτη στην πώληση του ΔΕΔΔΗΕ, ενώ σε μερικές μέρες λήγει η ημερομηνία που έχει ορίσει η ΔΕΗ για την εκδήλωση ενδιαφέροντος. Αξίζει να αναφέρουμε, ότι τα δίκτυα αποτελούν βασικό στοιχείο για την ομαλή τροφοδοσία της χώρας με Ηλεκτρική Ενέργεια, ενώ οι χώρες που διακατέχονται με Εθνική συνείδηση δεν απεμπολούν σε

τρίτους ένα τόσο ουσιαστικό Εθνικό Κεφάλαιο. Θυμίζουμε επίσης ότι ο πρώην αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας, δήλωνε ότι το δίκτυο είναι Φυσικό Μονοπώλιο και πρέπει να παραμένει στο κράτος.

Άραγε, τι άλλαξε και η κυβέρνηση πουλάει τώρα ένα τέτοιο κρατικό φορέα; Μήπως έχει να κάνει με το γεγονός ότι η ΔΕΗ έχει ανάγκη να σωθεί άρα πουλάει και τα ασημικά της, όπως διακήρυττε ο πρώην Υπουργός Ενέργειας κύ-

ριος Χατζηδάκης; Αν είναι έτσι τότε δεν χρειάζεται να πουληθεί. Γιατί όπως ισχυρίζεται τώρα η κυβέρνηση η ΔΕΗ σώθηκε, άρα γιατί να πουληθεί ο ΔΕΔΔΗΕ;

Ως εκ τούτου αγνοούν ότι η συμμετοχή του ΔΕΔΔΗΕ στα έσοδα του Ομίλου ΔΕΗ σε ετήσια βάση είναι 350 εκατ.€ άρα έμμεσα μετατρέπουν τη ΔΕΗ, όταν μάλιστα έχασε και τα έσοδα του ΑΔΜΗΕ και την λιγνιτική παραγωγή, από πρωταθλήτη της ενέργειας σε ένα αντίστοιχο ΝΑΝΟ; Αγνοούν πλέον, ότι δημιουργούν μία άλλη ΔΕΗ η οποία πέραν από την σμίκρυνση που θα υποστεί, θα αντιμετωπίσει και πρόβλημα χρηματοδότησης από τις τράπεζες, αφού το δίκτυο αποτελεί την εγγύηση για άντληση κεφαλαίων.

Έτσι, λοιπόν, την ώρα που η δική μας κυβέρνηση ξεπουλά τα δίκτυα του ΔΕΔΔΗΕ με προγραμματισμένες επενδύσεις: όπως αναβάθμιση του δικτύου, αλλαγή μετρητών και αξιοποίησή του με τη χρήση του Internet, στην Ευρώπη οι άλλες χώρες επανακρατικοποιούν τα δίκτυά τους γιατί κατάλαβαν, ότι από τη χρήση του ιδιώτη δε διασφαλίζεται η ομαλή και η απρόσκοπτη λειτουργία της Η/Ε!!! Πόσο μάλιστα στη δική μας χώρα που η γεωπολιτική μορφολογία της έχει ιδιαιτερότητες: πολλές δύσβατες περιοχές, απομακρυσμένα ορεινά χωριά και διάσπαρτο νησιωτικό σύμπλεγμα που απαιτείται υψηλό κόστος συντήρησης.

Γι' αυτό χρειάζεται αντίδραση, ενημέρωση και συμμαχίες με την κοινωνία η οποία θα πληρώσει το μάρμαρο από την πώληση αυτή.

Καλούμε τη ΓΕΝΟΠ ΔΕΗ να πάρει πρωτοβουλίες στην προσπάθεια αυτή.

Γραφείο Τύπου / ΕΔΟΠ-ΔΕΗ

ΕΝΩΣΗ

Τριμηνιαία Έκδοση της ΕΔΟΠ/ΔΕΗ
Κωδικός: 015808

Εκδότριας
Κεραυντζή Ιωάννα

Διευθύνεται από
Συντακτική Επιτροπή
Ταχυδρομική Διεύθυνση:
Στουρνάρη 73-75, Τ.Κ. 104 32
Τηλ.: 210-52 30 997,
Fax: 210-52 40 383

Παραγωγή - Εκτύπωση:
ΚΑΜΠΥΛΗ Adv.
Αντιγόνης 60, Τ.Κ. 104 42
Τηλ.: 210-51 56 810-20-30,
Fax: 210-51 56 811

Προκλητικό ξεπούλημα του ΔΕΔΔΗΕ

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που υποστηρίζουν ότι το υπουργείο Ενέργειας προχωρά άρον- άρον σε ξεπούλημα του ΔΕΔΔΗΕ.

Πιστεύουν πως η ιδιωτικοποίηση του 49%, που αρχίζει τον Ιανουάριο έχει καθαρά εισηπρακτική λογική και προσφέρει στον αγοραστή ετήσια απόδοση 6,7%, την ώρα που στον υπόλοιπο κόσμο η αντίστοιχη απόδοση είναι στο 3%!

Το κόστος λοιπόν από την προχειρότητα αυτής της πώλησης μπορεί να πληρώσουν οι Έλληνες φορολογούμενοι και καταναλωτές.

Σύμφωνα με στελέχη της ενεργειακής αγοράς, ο διαγωνισμός που προκήρυξε η ΔΕΗ είναι σχεδιασμένος κυριολεκτικά στο γόνατο, με εισηπρακτική λογική και μόνο, καθώς δεν ενσωματώνει σχεδόν τίποτα από την πλούσια ευρωπαϊκή εμπειρία με ανάλογες ιδιωτικοποιήσεις.

Προβλέπονται επίσης σίγουρες αποδόσεις για τους ιδιώτες επενδυτές που θα αποκτήσουν το 49%. Δηλαδή οι ιδιώτες θα πάρουν αποδόσεις διπλάσιες από αυτές που παίρνουν όσοι επενδύουν σε αντίστοιχες εταιρίες ανά την Ευρώπη, χωρίς να βάλουν ούτε ευρώ για το μεγάλο επενδυτικό πρόγραμμα του ΔΕΔΔΗΕ.

Το υπουργείο μάλιστα αναζητά κάποιο fund για το 49% του ΔΕΔΔΗΕ επειδή θα έχει σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου 6,7%, υπερδιπλάσιο από τις αντίστοιχες εταιρίες στον πολιτισμένο κόσμο.

Το ετήσιο έσοδο του ΔΕΔΔΗΕ, αποφασίστηκε από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), ενώ στο υπουργείο Ενέργειας παρουσιάζονται ιδιαίτερα ικανοποιημένοι που έχουν ενδιαφερθεί ισχυρά διεθνή funds που τοποθετούνται στον τομέα των υποδομών.

Να θυμίσουμε το παράδειγμα της Τουρκίας, η οποία πούλησε τον αντίστοιχο διαχειριστή σε 21 διαφορετικά κομμάτια. Η απόφαση του ΥΠΕΝ για πώληση του 49% του ΔΕΔΔΗΕ ως ενιαίου τμήματος εξυπηρετεί απλά την

εισηπρακτική λογική του υπουργείου και τίποτε άλλο, τονίζουν στην αγορά ενέργειας.

Στο παρελθόν είχε πέσει στο τραπέζι το σχέδιο να σπάσει ο ΔΕΔΔΗΕ σε 5-7 γεωγραφικές περιοχές οι οποίες θα ιδιωτικοποιούνταν ξεχωριστά και σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα. Ούτως ή άλλως αντίστοιχο είναι σήμερα το μοντέλο με το δίκτυο διανομής του φυσικού αερίου, εξηγούν.

Με αυτόν τον τρόπο, θα υπήρχε και ανταγωνισμός μεταξύ των τοπικών διαχειριστών, όχι στη διεκδίκηση πελατών (αφού θα είχαν γεωγραφικά κατανεμημένη παρουσία), αλλά στον τρόπο που αξιολογούνται από τη ρυθμιστική αρχή. Ταυτόχρονα, οι τοπικοί διαχειριστές του δικτύου μέσης και χαμηλής τάσης θα ανταποκρίνονταν καλύτερα και ταχύτερα στις απαιτήσεις της τοπικής αγοράς, ενώ θα υπήρχε βελτίωση του επιπέδου εξυπηρέτησης.

Όστόσο η πώληση σε τέτοια μορφή θα επέφερε μικρότερα άμεσα έσοδα για τη ΔΕΗ που σήμερα ελέγχει το 100% του ΔΕΔΔΗΕ και ψάχνει τρόπους να χρηματοδοτήσει επενδύσεις και να αποπληρώσει δανεισμό.

Μπόνους τα κεφάλαια για τους «έξυπνους» μετρητές

Το υπουργείο θέλει να προχωρήσει άμεσα στην αντικατάσταση των γνωστών ρολογιών της ΔΕΗ με «έξυπνους» μετρητές, που θα έχει ως αποτέλεσμα να εκτιναχτεί η απόδοση για τους ιδιώτες επενδυτές.

Σε δύο φάσεις ο διαγωνισμός

Ο διαγωνισμός του ΔΕΔΔΗΕ θα διεξαχθεί σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση οι ενδιαφερόμενοι θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον με καταληκτική ημερομηνία την 29η Ιανουαρίου του 2021. Αφού αξιολογηθούν οι προϋποθέσεις, θα δημιουργηθεί η λίστα όσων υποψηφίων καλύπτουν τις απαιτήσεις προκειμένου να εκκινήσει η δεύτερη φάση του διαγωνισμού με τις δεσμευτικές προσφορές.

Πάνω από € 2 δισ. η αποτίμηση του ΔΕΔΔΗΕ

Βασικό κριτήριο αποτίμησης για όλα τα δίκτυα είναι το Regulated Asset Base του ΔΕΔΔΗΕ. Σύμφωνα με τη Eurobank Equities, η αποτίμηση του ανέρχεται στα 2,973 δισ. ευρώ που σε ανάλυσή της εστιάζει στη μητρική ΔΕΗ αλλά και στις εξελίξεις σχετικά με τον ΔΕΔΔΗΕ, του οποίου το 49% είναι σε διαδικασία πώλησης και αποτελεί καταλύτη και για τη χρηματοοικονομική εικόνα της ΔΕΗ.

Αξίζει να σημειωθεί πως Eurobank και Goldman είναι οι δύο βασικοί σύμβουλοι της μερικής ιδιωτικοποίησης του ΔΕΔΔΗΕ.

Έτσι λοιπόν ο ΔΕΔΔΗΕ έχει ένα ευρύ πρόγραμμα επενδύσεων, που με βάση το προβλεπόμενο EBITDA του 2021, εκτιμάται ότι η αποτίμηση ξεπερνά τα 2 δισ. ευρώ.

Επίσης η Eurobank Equities εκτιμά ότι ο ΔΕΔΔΗΕ θα έχει EBITDA 430 εκατ. το 2020, 436 εκατ. το 2021, 440 εκατ. το 2022 και 467 εκατ. το 2023. Τα καθαρά έσοδα για το 2019 υπολογίζονται στα 728,6 εκατ. και οι οργανικές δαπάνες στα 429,2 εκατ. Η συνολική αποτίμηση του ΔΕΔΔΗΕ στα 3,684 δισ. βασίζεται σε RAB και Discounted Cash Flow 5,3% WACC, που δίνει μια

κεφαλαιοποίηση 8,5 φορές το EBITDA.

Τι θα περιλαμβάνει η πώληση του ΔΕΔΔΗΕ

Σημειώνεται, επίσης, ότι ο ΔΕΔΔΗΕ που θα πουληθεί σε ποσοστό 49% θα περιλαμβάνει στα βασικά δεδομένα του τα εξής:

- Επενδύσεις συνολικά 1,6 δισ. για την ανάπτυξη του δικτύου την περίοδο 2019 -2023 με αύξηση των επενδύσεων σε ετήσια βάση στα 350-500 εκατ. ευρώ από 150-170 εκατ. που ήταν μέχρι τώρα.
- Αύξηση της αξίας της Ρυθμιζόμενης Αξίας Παγίων (Regulated Asset Base), ένα κριτήριο που καταγράφηκε και στον ΑΔΜΗΕ με αξία 500 εκατ. ευρώ μέχρι το 2023.

Βασικό κίνητρο των επενδυτών απέναντι στο ΔΕΔΔΗΕ είναι ότι η ΡΑΕ ολοκλήρωσε τη διαδικασία έγκρισης του μέσου σταθμικού κόστους κεφαλαίου (WACC) για τη διανομή ηλεκτρισμού, το οποίο προσδιορίστηκε στο 7% για το 2020 και στο 6,7% για την επόμενη τετραετία. Αντίστοιχα στην Ε.Ε. το ποσοστό ανέρχεται στο 2,5% -3%, με την απόδοση να κρίνεται ασφαλείς για τους επενδυτές που αναζητούν «σίγουρες» αποδόσεις.

Το 5G ανοίγει σε ΔΕΗ - ΑΔΜΗΕ την αγορά των τηλεπικοινωνιών

Η έλευση των τηλεπικοινωνιακών δικτύων 5ης γενιάς (5G) φέρνουν νέες δραστηριότητες για τις εταιρείες ενεργειακών δικτύων. Και αυτό, γιατί οι νέες τεχνολογίες στον τομέα των τηλεπικοινωνιών προϋποθέτουν ένα πολύ πυκνό δίκτυο από κεραιές, η κατασκευή του οποίου είναι υψηλού κόστους και παράλληλα πολύπλοκη και χρονοβόρα λόγω των απαιτούμενων αδειοδοτικών διαδικασιών.

Τα εναέρια δίκτυα ηλεκτρισμού προσφέρουν γρηγορότερη και οικονομικότερη ανάπτυξη των νέων υπηρεσιών για τους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους, ενώ είναι μια νέα πηγή εσόδων για τις ενεργειακές εταιρείες.

Έτσι λοιπόν ΑΔΜΗΕ και ΔΕΗ στενίζουν το μέλλον φιλόδοξα για την αξιοποίηση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, με τον ΑΔΜΗΕ να έχει εισέλθει από το 2019 στην αγορά των τηλεπικοινωνιών μέσω της 100% θυγατρικής του Grid Telecom και έχει ήδη σχεδιάσει τα επόμενα βήματα για ένα δυναμικότερο άνοιγμα.

Η Grid Telecom έχει ως στόχο την παραίτηση της από την παροχή υπηρεσιών υψηλής ταχύτητας από 10 έως 100 Gbps, μέσω ενός υπερσύγχρονου δικτύου πυκνής πολυπλεξίας μήκους κύματος – DWDM (Dense Wavelength Division Multiplexing). Στόχος είναι μέσα στο 2021 να μπορεί να προσφέρει στην αγορά υψηλές ταχύτητες και στο πλαίσιο αυτό έχει έρθει ήδη σε συμφωνίες με τηλεπικοινωνιακούς παρόχους.

Από την άλλη μεριά ο ΑΔΜΗΕ διαθέτει ήδη δίκτυο οπτικών ινών μήκους 3.000 χλμ. με δυνατότητα περαιτέρω επέκτασής του μέσω των εναέριων και υποθαλάσσιων γραμμών μεταφοράς στα 12.000 χλμ. σε όλη την επικράτεια. Το δίκτυο αναπτύσσεται στους πυλώνες υψηλής τάσης που διασχίζουν τη χώρα από άκρη σε άκρη και παρέχει εναλλακτικές οδεύσεις, εξασφαλίζοντας μεγάλη διαθεσιμότητα υπηρεσιών.

Στόχος της εταιρίας είναι το δίκτυο των 3.000 χλμ. οπτικών ινών να διπλασιαστεί εντός της πενταετίας.

Μέχρι το τέλος του έτους θα έχει φτάσει σε Αλβανία, Σκόπια και Βουλγαρία, ενώ ήδη έχει συνδεθεί η Τουρκία.

Από το δίκτυο οπτικών ινών των 3.000 χλμ. που διαθέτει σήμερα, τα 1.500 χλμ. μισθώνονται εδώ και μία διετία στη Wind στο πλαίσιο 15ετούς συμφωνίας. Το μεγαλύτερο μέρος του δικτύου οπτικών ινών που διαθέτει ο ΑΔΜΗΕ εγκαταστάθηκε από την Tellas, την εταιρεία τηλεπικοινωνιών μέσω της οποίας η ΔΕΗ επικείμενη την πρώτη είσοδό της στην αγορά τηλεπικοινωνιών το 2003. Το εγχείρημα δεν ευδοκίμησε και η ΔΕΗ το 2007 βγήκε από την αγορά πουλώντας το μερίδιό της στη Wind.

Σήμερα, η ΔΕΗ προετοιμάζεται για νέα είσοδο στις τηλεπικοινωνίες, με τον διευθύνων σύμβουλο Γιώργο Στάσση να τονίζει πως η ΔΕΗ θα αξιοποιήσει των 242.000 χλμ. δίκτυο ηλεκτρισμού του ΔΕΔΔΗΕ για να «κουμπώσουν» πάνω τους οπτικές ίνες, και σε δεύτερη φάση αυτά θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας 5G.

Η ΔΕΗ διαφοροποιεί τα μερίδια των παρόχων

Η ανακόινωση εισόδου της ΔΕΗ ΔΕΗ-0,41% στη χονδρική αγορά των τηλεπικοινωνιών, θα αλλάξει το τοπίο και θα διαφοροποιήσει τα μερίδια αγοράς των σημερινών παικτών- παρόχων.

Καλά πληροφορημένοι άνθρωποι της αγοράς, αναφέρουν πως επίκειται επίσης η δραστηριοποίηση της SpaceX στη χώρα μας και μια πιθανή εξαγορά της Wind από την PC Partners.

Την ίδια ώρα στα δίκτυα νέας γενιάς πραγματοποιούνται σημαντικές

επενδύσεις από τους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους, ενώ ταυτόχρονα μετασχηματίζονται, με τη δημιουργία θυγατρικών στον ΟΤΕ, ΟΤΕ-0,92%, (ίδρυση εταιρείας παθητικών υποδομών από τη Wind και τη Vodafone).

Όλοι αναμένουν τη συνεργασία της ΔΕΗ με τους σημερινούς παρόχους, για να δώσουν στους τελικούς χρήστες υψηλές ταχύτητες σύνδεσης στο Internet. Θεωρητικά συνεργάτες της (αγοραστές των υπηρεσιών της) είναι οι Vodafone, Wind και Forthnet, εκτός εάν δοκιμασθεί ένα διαφορετικό μοντέλο συνεργασιών με μικρότερες εταιρείες.

Κοινοπρακτικό σχήμα ΔΕΗ/RWE «Στερνή μου Γνώση να σ' είχα πρώτα...»

Συναδέλφισσες, Συνάδελφοι,
Η παραπάνω λαϊκή ρήση αποτυπώνει δυστυχώς, τις πιθανές χαμένες επιλογές του Συνδικαλιστικού μας κινήματος στη ΔΕΗ, μετά την Ομόφωνη απόφαση στο Τελευταίο Διοικητικό Συμβούλιο, για Συμφωνία με τον Γερμανικό Όμιλο Ενέργειας RWE όπου την ψήφισαν και οι δύο εκπρόσωποι των εργαζομένων Φωτόπουλος και Καραλευθέρης.

Μεταφέροντας όμως την μνήμη μας στο 2008, θα διαπιστώσουμε ότι τότε, τόσο η ηγεσία της Ομοσπονδίας με επικεφαλής τον συνάδελφο Νίκο Φωτόπουλο όσο και όλες οι Συνδικαλιστικές παρατάξεις, ήταν αντίθετη στο μνημόνιο Συνεργασίας με την Γερμανική Εταιρεία και την αποτρέψαμε.

Άραγε το σύνθημα και το πανό που είχαμε ως ΓΕΝΟΠ/ΔΕΗ στα υπό κατάληψη γραφεία, «ΕΜΕΙΣ

ΔΕΝ ΠΟΥΛΑΜΕ ΚΑΙ ΔΕΝ ΠΟΥΛΙΩΜΑΣΤΕ», σήμερα το αντικαταστάσαμε με το «ΣΕ ΚΑΛΕΣ ΤΙΜΕΣ ΠΟΥΛΑ ΟΤΙ ΘΕΣ».

Από τις «Μπούκες» που κάναμε τότε ακόμη και σε ξενοδοχεία, για να αποτρέψουμε τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου επί Αθανασόπουλου και την απόφαση υπογραφής Μνημονίου Συνεργασίας, μετατράπηκε σήμερα από τους εκπροσώπους των εργαζομένων στο Διοικητικό Συμβούλιο σε «ΜΟΥΓΚΑ»;

Τι άλλαξε και επιθυμούμε σήμερα τη συνεργασία;

Εάν τότε πράταμε λάθος συνάδελφε Νίκο και Παντελή, μήπως σήμερα δημόσια οφείλεται να ζητήσετε συγγνώμη από τους συναδέλφους;

Συναδέλφισσες και Συνάδελφοι,

Οι αλλαγές που θα επέλθουν μετά την πανδη-

μία, τόσο σε επίπεδο εργασιακών σχέσεων όσο και στην οικονομία, θα πρέπει ως συνδικαλιστικό κίνημα να μας προβληματίσει.

Οφείλουμε όλοι και προπάντων η Ομοσπονδία, να έχει καθορισμένη πολιτική.

Δυστυχώς βλέπουμε μία αδράνεια για το μέλλον των εργαζομένων στις εταιρείες του Ομίλου ΔΕΗ, βάζοντας σε προτεραιότητα τα προγράμματα για εθελούσιες συνταξιοδοτήσεις ή την ικανοποίηση συγκεκριμένων κλάδων εργαζομένων με την κατάρτιση και υπογραφή της Σ.Σ.Ε. για της επόμενη τριετία.

Ως ΔΑΚΕ ΕΔΟΠ/ΔΕΗ επιμένουμε στην επαναφορά των περικοπών που υπέστησαν οι εργαζόμενοι, από την εφαρμογή των μνημονιακών Νόμων και όχι σε άλλες λύσεις που διαρρέονται.

ΔΑΚΕ ΕΔΟΠ/ΔΕΗ

Σύνδεση της Ελλάδας

με την ιταλική αγορά ρεύματος

Τέλος του προηγούμενου χρόνου ολοκληρώθηκε η σύζευξη της Προμηθεσίας Αγοράς ελληνικής ενέργειας με την ενεργειακή αγορά της Ιταλίας (Single Day-Ahead coupling), σύμφωνα με τον χρονοδιάγραμμα που είχαν θέσει οι δυο αρμόδιοι Διαχειριστές, το Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (ΕΧΕ) και ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ).

Σειρά έχουν τώρα η σύζευξη των Προμηθειών Αγορών Ελλάδας και Βουλγαρίας (α' τρίμηνο 2021) και η σύζευξη των ενδομερήσιων της Ελλάδας με την Ιταλία. Στο τέλος του 2021 θα γίνει η ένταξη της Ελλάδας στις συνεχείς ενδομερήςιες συναλλαγές της Ευρώπης.

Στις αγορές που λειτουργούν υπό σύζευξη οι αγορές επιλύονται με κοινές διαδικασίες, μέσω κοινού αλγορίθμου (EUPHEMIA) που οδηγεί προς την επίτευξη βέλτιστων ροών μεταξύ γειτονικών αγορών, οδηγώντας στην αποτελεσματική αξιοποίηση των διασυνδέσεων.

Άρα λοιπόν όπου υπάρχει διαθέσιμη χωρητικότητα στις ηλεκτρικές διασυνδέσεις μεταξύ των χωρών, οι τιμές των αγορών τους συγκλίνουν, ενώ

δημιουργούνται προγράμματα συναλλαγών ηλεκτρικής ενέργειας από τις αγορές με χαμηλότερη τιμή προς τις αγορές με υψηλότερη τιμή.

Η σύζευξη της ελληνικής αγοράς με την αγορά της Ιταλίας πραγματοποιήθηκε μετά την εναρμόνιση της ελληνικής αγοράς χονδρεμπορικής ενέργειας με το Μοντέλο Στόχο (Target Model), που ολοκληρώθηκε την 1η Νοεμβρίου 2020. Η σύζευξη θεωρείται ουσιαστικά το πρώτο βήμα για την ενσωμάτωση της ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με την ευρωπαϊκή.

Αμέσως μετά θα πάρουν σειρά η σύζευξη των Προμηθειών Αγορών Ελλάδας και Βουλγαρίας (α' τρίμηνο 2021) και στη συνέχεια η σύζευξη των ενδομερήςιων (Intra-day Markets) της Ελλάδας με αυτή της Ιταλίας. Τέλος του 2021 θα πραγματοποιηθεί η ένταξη της Ελλάδας στις συνεχείς ενδομερήςιες συναλλαγές της Ευρώπης (XBID), τόσο στη διασύνδεση με την Ιταλία όσο και στη διασύνδεση με τη Βουλγαρία.

Ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Διαχειριστών Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας ENTSO-E, εκτιμά πως η ουσιαστική σύγκλιση των τιμών μεταξύ των αγορών

προϋποθέτει την ενίσχυση των διασυνοριακών διασυνδέσεων. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται σκόπιμη και βιώσιμη η εξέταση της ενίσχυσης της διασύνδεσης μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας. Οι δυο χώρες συνδέονται από το 2002 με υποθαλάσσιο καλώδιο συνεχούς ρεύματος, συνολικής δυναμικότητας 500 MW, μεταξύ Άραχθου και Γκαλατίνα (Ιταλία). Αυτή την περίοδο μελετάται από κοινού από ΑΔΜΗΕ και TERNΑ (Διαχειριστής Συστήματος μεταφοράς της Ιταλίας) η αναβάθμιση της διασύνδεσης για 500 έως 1000 MW.

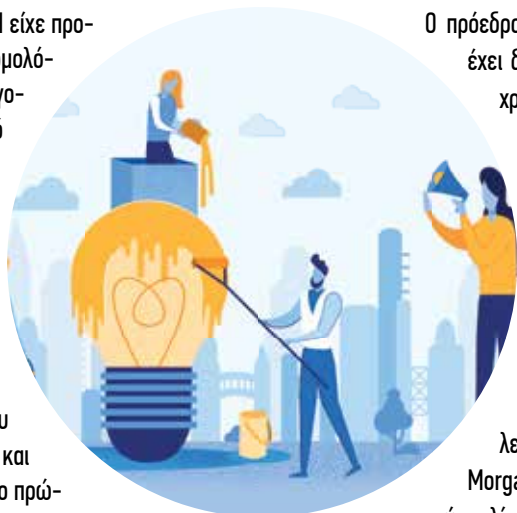
Όσον αφορά στην επικείμενη σύζευξη της ελληνικής αγοράς με τη Βουλγαρική, από το Μάρτιο του 2020 έχουν αρχίσει οι εργασίες κατασκευής δεύτερης Γραμμής Μεταφοράς 400 kV μεταξύ Νέας Ζάντας και Μαρίτσα (Βουλγαρία), η οποία αποτελεί έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Η ολοκλήρωση του έργου θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της μεταφορικής ικανότητας της διασύνδεσης σε 800 MW για την κατεύθυνση από την Ελλάδα προς τη Βουλγαρία και σε 1350 MW για την κατεύθυνση από τη Βουλγαρία προς την Ελλάδα.

Η ΔΕΗ ετοιμάζει την έξοδο της στις αγορές

Ηταν Απρίλιος του 2014, όταν η ΔΕΗ είχε προχωρήσει στην έκδοση εταιρικού ομολόγου αντλώντας από τις διεθνείς αγορές κεφάλαια ύψους 700 εκατ. ευρώ. Από τότε δεν έχει γίνει ξανά απόπειρα. Ωστόσο σήμερα τα δεδομένα έχουν αλλάξει και η επιχείρηση προχωρά μπροστά με μεγαλύτερη αισιοδοξία.

Η συμπερίληψη της ΔΕΗ, όπως ανακοινώθηκε στις παραμονές των Χριστουγέννων, για πρώτη φορά από την Fitch Ratings στη λίστα με τις εταιρείες που αξιολογεί την πιστοληπτική τους ικανότητα και η βαθμολόγηση που έδωσε «BB-», είναι το πρώτο βήμα για την έκδοση διεθνούς ομολόγου προκειμένου η Επιχείρηση να εξασφαλίσει χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους.

Η διοίκηση της επιχείρησης έχει ξεκινήσει την προετοιμασία ώστε με τις κατάλληλες συνθήκες να βγει στις ξένες αγορές μέσα στο πρώτο εξάμηνο.

Ο πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος Γιώργος Στάσης, έχει δηλώσει πως η εταιρεία έχει ανάγκη καλύτερης χρηματοδότησης προκειμένου να αποπληρώσει μέρος του ακριβού της δανεισμού, αλλά και για την υλοποίηση του επενδυτικού της προγράμματος.

Για τη θετική αξιολόγηση που απέσπασε η ΔΕΗ από τον οίκο Fitch, μέτρησε τόσο η 18μηνη ανοδική πορεία της εταιρείας, όσο και η προσέλκυση μεγάλων ονομάτων για τις δύο τιτλοποιήσεις ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων. Στο λεγόμενο «μικρό πακέτο» που έκλεισε με τη JP Morgan η ΔΕΗ άντλησε 150 από τα 200 εκατ. ευρώ, ενώ σε λίγο κλείνει και η δεύτερη συναλλαγή με την Pimco, αντλώντας έτσι 200 από τα 300 εκατ. ευρώ.

Με βάση το business plan της περιόδου 2021-2023, τα EBITDA θα κινούνται σταθερά στα 800 με 900 εκατ. ευρώ ετησίως έως το 2023, ενώ προγραμματίζονται επενδύσεις ύψους 3,4 δισ. ευρώ στην τριετία.

Πώς θα γεμίσουν ρευστό τα ταμεία της ΔΕΗ

Τα νέα που φτάνουν για τα οικονομικά της ΔΕΗ εκτιμώνται ως ενθαρρυντικά για το επόμενο χρονικό διάστημα. Έτσι λοιπόν η ΔΕΗ έχει ως στόχο να γεμίσει τα ταμεία της από δύο διαφορετικές πηγές εσόδων.

Τελευταία ημέρα του 2020 καταβλήθηκε η πρώτη δόση της προεξόφλησης των λογαριασμών ρεύματος Δημοσίου, ύψους 200 εκατ. ευρώ.

Το Δημόσιο έχει ως υποχρέωση να προκαταβάλλει στη ΔΕΗ έναντι της κατανάλωσης της κάθε χρονιάς, η οποία υπολογίζεται στη βάση της κατανάλωσης του προηγούμενου 12μήνου, και για τη διευκόλυνση αυτή εξασφαλίζει έκπτωση περίπου 15% επί της αξίας του ρεύματος (2% έκπτωση προπληρωμής, 5% έκπτωση συνέπειας και 8% έκπτωση όγκου).

Τέλος Φεβρουαρίου η β' δόση

Η δεύτερη δόση, ύψους 390,5 εκατ. ευρώ, προβλέπεται να καταβληθεί έως τις 28 Φεβρουαρίου.

Καταβάλλεται το πρώτο πακέτο εσόδων από την τιτλοποίηση

Ωστόσο εντός του Ιανουαρίου αναμένεται να καταβληθεί και το πρώτο πακέτο εσόδων από την τιτλοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών, που συμφωνήθηκε τον Ιούλιο με την PIMCO. Πρόκειται για το πακέτο που αφο-

ρούσε ληξιπρόθεσμες οφειλές άνω των 90 ημερών με υψηλό προφίλ ρίσκου, από το οποίο η ΔΕΗ προσβλέπει σε συνολικά έσοδα της τάξης των 300-350 εκατ. ευρώ. Η πρώτη δόση, που θα καταβληθεί τις επόμενες εβδομάδες, θα αφορά ένα ποσό της τάξης των 200 εκατ. ευρώ.

Συνολικά, από τις προκαταβολές του Δημοσίου αλλά και την τιτλοποίηση της PIMCO το ταμείο της ΔΕΗ στο πρώτο δίμηνο του έτους θα ενισχυθεί με ένα ποσό της τάξης των 790,5 εκατ. ευρώ. Αυτό και εάν είναι δυναμικό ξεκίνημα για τη νέα χρονιά.

Στα ύψη οι τιμές ηλεκτρικού ρεύματος το γ' τρίμηνο του 2020

Σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Παρατηρητηρίου Αγοράς Ενέργειας της DG Energy της Ε.Ε., οι τιμές ρεύματος στην Ελλάδα για το γ' τρίμηνο του 2020, διαμορφώθηκαν τρεις φορές υψηλότερα από τις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά.

Αποτέλεσμα των μεγάλων αυτών αποκλίσεων, ο υψηλός ανταγωνισμός καθώς και το μείγμα καυσίμου για ηλεκτροπαραγωγή.

Σε άλλες αγορές οι τιμές λόγω υψηλού ανταγωνισμού πέφτουν ενώ σε αγορές όπως η δική μας, όπου ο άνθρακας εξακολουθεί να συμμετέχει με μεγάλο ποσοστό στο μείγμα καυσίμου οι τιμές εμφανίζονται αυξημένες σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο της αμέσως προηγούμενης χρονιάς.

Η Ελλάδα που καιεί ακόμη λιγνίτη, θα βρίσκεται για καιρό ακόμη ανάμεσα στις χώρες με τον χαμηλό ανταγωνισμό, γι αυτό ακριβώς και εμφανίζεται στις πρώτες θέσεις των χωρών με τις υψηλότερες χονδρεμπορικές τιμές ρεύματος.

Ειδικότερα, η τιμή του συστήματος στο Nord

Pool, με το οποίο είναι διασυνδεδεμένες οι αγορές των χωρών του ευρωπαϊκού Βορρά (Νορβηγία, Σουηδία, Φινλανδία, Δανία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, χώρες Βαλτικής) κινήθηκε το τρίμηνο Ιουλίου – Σεπτεμβρίου περίπου στα 16 ευρώ/MWh, ενώ η Ιταλία και η Ελλάδα βρέθηκαν για άλλη μία φορά στο άλλο άκρο, καταγράφοντας τιμές τρεις φορές υψηλότερες και συγκεκριμένα η Ιταλία στα 42,5 ευρώ/MWh και η Ελλάδα στα 44,6 ευρώ/MWh.

Όσο και στις αγορές των Βαλκανίων, όπου επίσης ο ανταγωνισμός είναι περιορισμένος, παρατηρήθηκαν υψηλές τιμές γύρω στα 40 ευρώ/MWh, ενώ στην Πολωνία η τιμή έφτασε τα 51,7 ευρώ/MWh, εξέλιξη που συνδέεται κυρίως με τη συμμετοχή του άνθρακα στο μείγμα καυσίμου σε ποσοστό 75%.

Η συνεχής αυξανόμενη τιμή του άνθρακα, αυξάνει αναγκαστικά και τις τιμές στα κράτη-μέλη με σημαντική παρουσία άνθρακα στο ενεργειακό μείγμα. Για παράδειγμα, όπως αναφέρουν οι συντάκτες

της έκθεσης, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Πολωνία και η Ρουμανία είδαν τις τιμές χονδρικής τους να αυξάνονται την περίοδο 2019-2020 σε σύγκριση με το διάστημα 2017-2018 όταν οι τιμές του CO2 ήταν πολύ χαμηλότερες. Ακόμη και η Γερμανία παρουσίασε σχετική άνοδο παρά τη συνεχή αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στο γερμανικό δίκτυο, καθώς το 2020 έφτασε σχεδόν το 50%.

Στην Ευρώπη κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους οι τιμές ρεύματος στην αγορά χονδρικής συνέχισαν να ανακάμπτουν έπειτα από τα χαμηλά επίπεδα που είχαν καταγραφεί την περίοδο Απριλίου-Μαΐου καθώς η άρση των μέτρων σκληρού lockdown και η χαλάρωση των περιορισμών στην κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα οδήγησαν τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας τον Σεπτέμβριο σε επίπεδα προ πανδημίας.

Οι τιμές, κατά μέσον όρο, κυμάνθηκαν το τρίτο τρίμηνο στα 34 ευρώ/MWh, δηλαδή κατά 15% χαμηλότερες από το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019.

Ρύθμιση για τα Τεχνικά Ελάχιστα στην Αγορά Εξισορρόπησης

Παράγοντες της αγοράς εκτιμούν πως ο περιορισμός των προσφορών με βάση την Τεχνικά Ελάχιστη Παραγωγή, θα λειτουργήσει ως «αντίμετρο» στην ενεργοποίηση στην Αγορά Εξισορρόπησης αχρειάστων ποσοτήτων ενέργειας.

Το μέτρο αυτό θα φέρει σίγουρα περιορισμό σε μία από τις αιτίες που μπορούν να αυξήσουν τους όγκους εξισορρόπησης πάνω από τα απαιτούμενα επίπεδα, ακόμη και με τις ταυτόχρονες ενεργοποιήσεις ανοδικής και καθοδικής ενέργειας.

Έτσι λοιπόν θα καταφέρει να λειτουργήσει ως μια δικλείδα ασφαλείας, ώστε το κόστος της Αγοράς Εξισορρόπησης να μην φτάσει ξανά σε «αδόκητα επίπεδα», όπως έχει χαρακτηρίσει η ΡΑΕ τα επίπεδα τιμών που καταγράφηκαν κάποιες εβδομάδες λειτουργίας του Target Model.

Ουσιαστικά κάπως έτσι τελειώνει η δυνατότητα του εκάστοτε παραγωγού να υποβάλει βήματα προσφορών τα οποία λόγω τεχνικών περιορισμών της μονάδας του δεν μπορεί να παραδώσει.

Κάτι που μπορεί να συμβεί στην υπηρεσία τόσο της ανοδικής όσο και της καθοδικής εξισορρόπησης, αν υποβληθούν βήματα προσφορών που είναι μικρότερα ή μεγαλύτερα, αντίστοιχα, από την Τεχνικά Ελάχιστη Παραγωγή της μονάδας.

Μέχρι τώρα επιτρέπονταν αμοιβή για ακριβότερη προσφορά από αυτήν με την οποία ο πάροχος της υπηρεσίας εντάχθηκε στον ΔΕΠ. Για την Αγορά Εξισορρόπησης, οι στρατηγικές αυτές σήμαιναν πως μπορούσε να ενεργοποιηθεί μεγαλύτερος όγκος εξισορρόπησης, από όσος είναι αναγκαίος για το σύστημα.

Αν πάλι ο όγκος της ανοδικής ή καθοδικής υπηρεσίας που ενεργοποιούνταν με αυτό τον τρόπο ήταν μεγάλος, τότε ενδεχομένως θα έπρεπε να ενεργοποιηθεί ανάλογος όγκος καθοδικής ή ανοδικής υπηρεσίας, αντίστοιχα, για να αντιμετωπισθεί η ανισορροπία.

Το συγκεκριμένο μέτρο δεν επαρκεί για να διασφαλίσει πως οι τιμές δεν θα πάρουν μελλοντικά ανοδική πορεία. Το μόνο αποτελεσματικό

«αντίδοτο» είναι η επιβολή ορίων στις προσφορές, την οποία έχει προτείνει η ίδια η ΡΑΕ.

Η πράξη ωστόσο έχει δείξει πως η ΡΑΕ δεν είναι πρόθυμη ακόμη να ενεργοποιήσει τα όρια στις προσφορές, τουλάχιστον για όσο διάστημα οι τιμές στην Αγορά Εξισορρόπησης παραμένουν αποκλιμακωμένες.

Εξάλλου, ακόμη κι αν η αποκλιμάκωση οφείλεται στην αυτοσυγκράτηση των «παικτών» της αγοράς, το αποτέλεσμα είναι το ίδιο με αυτό που επιδίωκε η ΡΑΕ με το «πλαφόν» στις προσφορές – δηλαδή να υπάρξει ένα μεταβατικό χρονικό διάστημα ομαλής λειτουργίας της αγοράς, ώστε να εξεταστεί ποιες δομικές παρεμβάσεις θα μπορούσαν να ενισχύσουν τον ανταγωνισμό.

Όσο πληροφορίες αναφέρουν πως η Αρχή αναζητά και θα προωθήσει το επόμενο διάστημα ανάλογες ρυθμίσεις με την Τεχνικά Ελάχιστη Παραγωγή, με την προσδοκία οι ρυθμίσεις αυτές να αποσοβίσουν τον όποιο κίνδυνο νέου εκτροχιασμού.

Ολικό λήφτινγκ στο target model από τη ΡΑΕ

Σε έναν ολικό επανασχεδιασμό του νέου μοντέλου λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού προχωράει η ΡΑΕ.

Οι υψηλές τιμές, καθαρά αποτέλεσμα ενός κακού σχεδιασμού του target model, δίνει τη δυνατότητα στους παραγωγούς θερμικών μονάδων να βγάλουν υψηλά κέρδη ανεβάζοντας τις τιμές.

Το μοντέλο αυτό δεν έλαβε υπόψη του τα δομικά χαρακτηριστικά της ελληνικής αγοράς, όπως η περιορισμένη διαθεσιμότητα ευέλικτων μονάδων (φυσικού αερίου), οι περιορισμένες διασυνδέσεις με άλλες αγορές, και τεχνικά ζητήματα, όπως ο κορεσμός του δικτύου της Πελοποννήσου.

Αποτέλεσμα είναι να φτάσει το συνολικό κόστος εξισορρόπησης στα 140 εκατ. ευρώ μέσα σε πέντε εβδομάδες, όταν τα προηγούμενα χρόνια σε ετήσια βάση ο αντίστοιχος λογαριασμός κινείται περί τα 200 εκατ. ευρώ.

Σε αυτό συνέβαλαν οι αποκλίσεις της ενέργειας των ΑΠΕ λόγω της δυσκολίας προβλεψιμότητας σε πραγματικό χρόνο (ανά 15λεπτο) για να προβούν σε διόρθωση φορτίων, γεγονός που δημιούργησε την ανάγκη για αυξημένες εφεδρείες ενέργειας, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ζήτηση και οι ευέλικτες μονάδες να «μπιτάρουν» σε υψηλές τιμές.

Επίσης και ο τρόπος που υπολογίζει ο ΑΔΜΗΕ τις εφεδρείες για την ασφάλεια του συστήματος δημιουργεί κέρδη, βάσει αλγορίθμου που έχει καταρτίσει ο ίδιος σε συνεργασία με εξωτερικό σύμβουλο.

Παρατηρείται επίσης πως ο όγκος των εφεδρειών είναι δυσανάλογα υψηλός σε σχέση με τον όγκο ποσοτήτων ενέργειας στην Αγορά της Επόμενης Ημέρας. Οι παραγωγοί αξιοποιούν αυτό το δεδομένο και ανεβάζουν τις αποδόσεις τους, δίνοντας χαμηλές προσφορές στην Αγορά της Επόμενης Ημέρας για να μπου, αφού είναι βέβαιο ότι ο ΑΔΜΗΕ θα τους ζητήσει να τις θέσουν σε ανοδική πορεία αποζημιώνοντάς τις σε υψηλές τιμές.

Αξιοποιούν επίσης και τις αδυναμίες του συστήματος για αποζημιώσεις σε υψηλές τιμές για καθοδική πορεία των μονάδων τους, όταν προκύπτει ανάγκη μείωσης ενέργειας.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, η ΡΑΕ επανεξετάζει όλες τις παραμέτρους, από τα όρια των προσφορών και τις ποσότητες των εφεδρειών μέχρι και τον αλγόριθμο του ΑΔΜΗΕ.

Ήδη έχει διαθέσει σε διαβούλευση εισήγηση για περιορισμό των ανώτατων και κατώτατων ορίων στις προσφορές ενέργειας και ισχύος στην αγορά εξισορρόπησης στα 0 ευρώ/MW-h και ανώτατο όριο 50 ευρώ/MW-h και αντιστοίχως στα 0 ευρώ/MWh και ανώτατο όριο 100 ευρώ/MWh.

ΤΟ TARGET MODEL

«στεγνώνει» τα υδροηλεκτρικά

Μεγάλο ζήτημα έχει προκαλέσει το νέο μοντέλο λειτουργίας της αγοράς ηλεκτρισμού (target model) στα υδροηλεκτρικά της ΔΕΗ. Μάλιστα ειδικό εκτιμούν πως τα μεγάλα προβλήματα θα φανούν το καλοκαίρι στην περίπτωση της υδροδότησης της Θεσσαλονίκης.

Η ΔΕΗ που διαπιστώνει ανησυχητική για την εποχή υποχώρηση της στάθμης των ταμειυτήρων στις υδροηλεκτρικές μονάδες της, έχει σημάνει στη ΡΑΕ, στο υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και στον ΑΔΜΗΕ συναγερμό. Το πρόβλημα δημιουργείται από τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς εξισορρόπησης, η οποία, όπως είναι γνωστό, έχει βρεθεί από την περασμένη εβδομάδα στο στόχαστρο της ΡΑΕ και του υπουργείου, λόγω των υψηλών τιμών που διαμορφώνονται καθημερινά, για τη διερεύνηση πιθανών αθέμιτων πρακτικών.

Ο ΑΔΜΗΕ ζητάει από τη ΔΕΗ καθημερινά να αυξάνει τις ποσότητες ενέργειας από υδροηλεκτρικά για να καλυφθεί η ζήτηση, καθώς οι παραγωγοί θερμικών μονάδων έχουν δώσει προσφορές σε πολύ υψηλές τιμές.

Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα υδάτινα αποθέματα, που κανονικά θα πρέπει να κρατιούνται ως εφεδρείες για τους θερινούς μήνες, να έχουν μειωθεί σε σημείο που να εκφράζονται ανησυχίες για το ενδεχόμενο αστάθειας του συστήματος το καλοκαίρι λόγω έλλειψης εφεδρειών αλλά και για τις αρδεύσεις των όμορων περιοχών.

«Εμείς βάζουμε τα υδροηλεκτρικά κάθε μέρα για να μην ανέβει η τιμή στις 2.000 και 3.000. Εάν δεν ομαλοποιηθεί η κατάσταση, θα φτάσουμε στο καλοκαίρι και θα έχουμε πρόβλημα και στην υδροδότηση της Θεσσαλονίκης», αναφέρουν από τη ΔΕΗ.

Είναι χαρακτηριστικό ότι μέσα σε μία ημέρα ο ΑΔΜΗΕ κάλεσε τη ΔΕΗ να ρίξει στο σύστημα 20 GW από υδροηλεκτρικές μονάδες, μέγεθος που σε κανονικές συνθήκες αντιστοιχεί σε ποσότητα μιας εβδομάδας. Έτσι, όταν οι ιδιώτες παραγωγοί προσφέρουν υψηλές τιμές, ο κλήρος για την κάλυψη της ζήτησης πέφτει αυτόματα στα υδροηλεκτρικά.

Το όλο ζήτημα εσιτάζεται στη συνεννόηση της ΡΑΕ και του υπουργείου με τον ΑΔΜΗΕ και τους ιδιώτες παραγωγούς, με τον ΑΔΜΗΕ να δηλώνει πως αντιλαμβάνεται το πρόβλημα, ωστόσο η στάθμη των ταμειυτήρων, αν και έχει υποχωρήσει, κινείται εντός των ορίων που προβλέπουν οι κανονισμοί για τη χρήση των νερών.

Για να περιοριστεί η χρήση τους λοιπόν, θα πρέπει η ΔΕΗ να υποβάλει επισήμως αίτημα στη ΡΑΕ για αναπροσαρμογή των προβλεπόμενων ορίων.

Η πλευρά της ΡΑΕ δήλωσε τέλος ότι πρόκειται για ένα ευαίσθητο θέμα της αγοράς για το οποίο αναζητείται λύση.

Υγειονομική κρίση & Εργασιακή πανδημία

Χρήστος Γούλας

*PhD, Διευθυντής
του Ινστιτούτου
Εργασίας ΓΣΕΕ*

Το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ παρακολουθεί από την πρώτη στιγμή εδώ και δέκα μήνες την επίδραση των δημόσιων πολιτικών υγειονομικής προστασίας στην απασχόληση και στην ποιότητα της εργασίας. Στο πλαίσιο των τακτικών τριμηνιαίων μετρήσεων των δεικτών κλίματος της αγοράς εργασίας καθώς και της καθημερινής επαφής του με τα συνδικάτα, το ΙΝΕ υπήρξε παρατηρητής της σταδιακής επιδείνωσης του κλίματος στην απασχόληση και τους χώρους εργασίας. Ήδη από τις προηγούμενες δύο έρευνες είχαν αναδειχθεί οι σοβαρές επιπτώσεις στο εισόδημα και στις συνθήκες απασχόλησης, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την εφαρμογή των μέτρων της τηλε-εργασίας και της αναστολής των συμβάσεων. Υπάρχει λοιπόν πλήθος δεδομένων που μας επιτρέπει να κατανοήσουμε ότι η υγειονομική κρίση έχει πλέον συμπαρασύρει στην εξέλιξή της και την αγορά εργασίας σε βαθμό που δύσκολα θα μπορούσε να αντισταθμιστεί. Αλλά ας μιλήσουν τα δεδομένα:

Το 56% των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα που συμμετείχαν στην έρευνα διαπιστώνει την μείωση των εισοδημάτων του. Από αυτούς, ένας στους τρεις, περιγράφει απώλειες που υπερβαίνουν το 30% των εισοδημάτων τους σε ένα διάστημα 10 μηνών. Το 65% δηλώνει ότι η τηλεργασία οδηγεί σε υπερεργασία η οποία είναι αδύνατο να μετρηθεί. Πάνω από ένας στους δύο εργαζόμενους θεωρεί ότι η τηλε-εργασία έχει αρνητική επίδραση στην προσωπική τους ζωή και στην ψυχική υγεία τους. Πάνω από ένας στους δύο εργαζόμενους θεωρεί ότι η τηλε-εργασία υπονομεύει τα εργασιακά του δικαιώματα. Παράλληλα ένα 40% των ερωτηθέντων, εκφράζει φόβους για αρνητική επίδραση στη εργασιακή του εξέλιξη και στην αμοιβή του. Ανάλογο ποσοστό δηλώνει απαισιόδοξο για την διατήρηση της θέσης εργασίας του, ενώ ένα όλο και μεγαλύτερο ποσοστό εκφράζει την απαισιοδοξία του για τους επόμενους μήνες (56%, +4% σε σχέση με τον μήνα Οκτώβριο).

Είναι απόλυτα σαφές, ότι το κλίμα γενικευμένης ανασφάλειας συνεχίζει να εντείνεται αδιάλειπτα προαναγγέλλοντας όλο και μεγαλύτερες δυσχέρειες στην κάθε προσπάθεια ανάταξής του. Ωστόσο θα ήταν λάθος να αναζητήσουμε όλες τις γενεσιουργίες αιτίες στην συγκυριακή επίδραση της πανδημίας.

Στην πραγματικότητα φαίνεται να ξεχνάμε ότι αγορά εργασίας στην Ελλάδα δεν ανέκαμψε ποτέ από τις άστοχες απορρυθμιστικές παρεμβάσεις της προηγούμενης θετίας.

Η υγειονομική κρίση λειτουργεί σαν ένας μεγεθυντικός φακός που δείχνει σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό όλες τις εγγενείς αδυναμίες και τις στρεβλώσεις του εθνικού παραγωγικού προτύπου στη χώρα μας, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την θέση της εργασίας και της απασχόλησης σε αυτό. Για να το διατυπώσουμε λοιπόν με σαφήνεια: οι εργαζόμενοι δεν είναι τα πρώτα και κύρια θύματα μιας εξαιρετικής και σπάνιας κατάστασης που πράγματι αποτελεί μια παγκόσμια πανδημία. Στην πραγματικότητα, εδώ και σχεδόν δύο δεκαετίες, οι εργαζόμενοι βρίσκονται όλο και περισσότερο εκτεθειμένοι στις συνέπειες των πλέον αστάθμητων οικονομικών και κοινωνικών συγκυριών, έχοντας πια όλο και λιγότερα μέσα θεσμικής προστασίας. Το πρόβλημα δεν είναι η ίδια η υγειονομική κρίση, όσο το ότι διαθέτουμε όλο και λιγότερα μέσα και όλο και φτωχότερες πολιτικές, προκειμένου να υποστηριχθούν οι εργαζόμενοι και η εργασία.

Αυτό που καταγράφεται στα δεδομένα του ΙΝΕ και στην καθημερινότητα των εργαζομένων, είναι οι συνέπειες μιας διαρκώς κατακερματισμένης και χρόνια πλέον αποσαθρωμένης αγοράς εργασίας. Η αποδυνάμωση των μηχανισμών ελέγχου των εργασιακών συνθηκών και παρακολούθησης της ποιότητας της εργασίας, γίνεται όλο και περισσότερο αισθητή και αυτό δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από την υγειονομική συγκυρία. Η εμμονή στην αναστολή - κατάργηση της δυνατότητας ανεξάρτητων συλλογικών διαπραγματεύσεων και κοινωνικού διαλόγου, δεν μπορεί ούτε αυτή να δικαιολογηθεί, την στιγμή που περισσότερο από ποτέ την τελευταία δεκαετία η απασχόληση εκατομμυρίων μισθωτών δείχνει να βρίσκεται αιωρούμενη στο κενό, σε συνθήκες προσωρινότητας και διαρκούς επισφάλειας.

Τέλος, τώρα είναι η στιγμή ουσιαστικής μετατροπής του κατώτατου μισθού από μηχανισμό επισφαλούς και στοιχειώδους επιβίωσης σε εγγύηση αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Το παρελθόν
είναι η ιστορία μας.
Το μέλλον είναι επιλογή.

Η ΔΕΗ αλλάζει. Με νέο εμπορικό σήμα, νέα φιλοσοφία, νέα ενέργεια, κρατάμε τα καλύτερα από τη μακρά ιστορία μας και προσαρμοζόμαστε στη σημερινή εποχή. Σήμερα, σχεδιάζουμε το μέλλον.

Ένα με το μέλλον
dei.gr

Σκρέκας σε Χατζηδάκη: «Θα καταφέρουμε να ολοκληρώσουμε το έργο που ξεκίνησες»

Ο ανασχηματισμός του Ιανουαρίου έφερε αλλαγές και στο υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Έτσι λοιπόν ο τώως υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κωστής Χατζηδάκης κατά την ομιλία του στην τελετή παράδοσης του υπουργείου στον νέο υπουργό Κώστα Σκρέκα, έκανε λόγο για τον εκσυγχρονισμό της ΔΕΗ, την προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, τις ιδιωτικοποιήσεις και την αναμόρφωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Ο κ. Χατζηδάκης τόνισε ότι σήμερα μιλάμε για μια καινούργια ΔΕΗ, και αυτό πιστώνεται τόσο στη διοίκηση της επιχείρησης, όσο και στην κυβέρνηση ενώ για τις ΑΠΕ σημείωσε πως με τα πρόσφατα μέτρα διασφάλιστηκε η βιωσιμότητα του Ειδικού Λογαριασμού των ΑΠΕ σε ορίζοντα δεκαετίας, και τέθηκαν οι βάσεις για τη σταδιακή ένταξή τους στην αγορά ενέργειας.

Όσον αφορά τις ιδιωτικοποιήσεις ο πρώην υπουργός στάθηκε στους διαγωνισμούς που είναι σε εξέλιξη για τον ΔΕΔΔΗΕ, τη ΛΑΡΚΟ, τις ΔΕΠΑ Υποδομών και Εμπορίας καθώς και την υπόγεια αποθήκη φυσικού

αερίου της Καβάλας. Υπογράμμισε επίσης το πρόγραμμα απολιγνιτοποίησης και το σχέδιο δίκαιης μετάβασης των περιοχών που πλήττονται από αυτήν, τα διεθνή ενεργειακά πρότζεκτ, την απλούστευση των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, το πλαίσιο προστασίας των περιοχών Natura, το πρόγραμμα επιδότησης αγοράς ηλεκτρικών οχημάτων καθώς και το πρόγραμμα «Εξοικονομώ - Αυτονομώ», την απαγόρευση των πλαστικών μίας χρήσης, το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων με τη δημοπράτηση σύγχρονων μονάδων, την πρόοδο του Κτηματολογίου (η κτηματογράφηση ανέβηκε από το 28% στο 65% σε 16 μήνες καλύπτοντας το 93% της επικράτειας), το νόμο για τη χωροταξία και τις χρήσεις γης κ.α.

Σκρέκας: «Ισχυρή, αειφόρος και βιώσιμη ανάπτυξη»

«Η ισχυρή, αειφόρος και βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας μας περνάει μέσα από τον ενεργειακό κλάδο. Και στο δίλημμα περιβάλλον ή ανάπτυξη, θα πω ανάπτυξη και περιβάλλον», τόνισε ο νέος υπουργός Πε-

ριβάλλοντος και Ενέργειας Κώστας Σκρέκας: «Μόνον έτσι μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι θα έχουμε μια ισχυρή, μακροπρόθεσμη ανάπτυξη. Προστατεύοντας το περιβάλλον για να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε εκείνες τις προϋποθέσεις ώστε κλάδοι όπως η βιομηχανία, ο τουρισμός, ο πρωτογενής τομέας να μπορέσουν να αναπτυχθούν», πρόσθεσε. Απευθυνόμενος δε στον κ. Χατζηδάκη, τόνισε: «Τώρα με τη νέα ομάδα, με τον Γιώργο Αμυρά και τον Νίκο Ταγαρά, να είστε βέβαιοι ότι με άοκνη εργασία, με σοβαρότητα και υπευθυνότητα, με συγκεκριμένο προσανατολισμό, θα καταφέρουμε το έργο που εσύ ξεκίνησες, να το ολοκληρώσουμε και να δώσουμε την ευκαιρία στον πρωθυπουργό μας, τον Κυριάκο Μητσοτάκη, να αφήσει ανεξίτηλη τη σφραγίδα του στη διακυβέρνηση αυτής της χώρας και από αυτόν τον τομέα».

Υ.Γ. Βεβαίως η σφραγίδα μπαίνει με το κλείσιμο του εκτυπωτικού τμήματος της πληροφορικής.

«Σιωπηρές» αυξήσεις στους λογαριασμούς ρεύματος μέσα από τις ρήτρες αναπροσαρμογής

Αυτό που φοβούνταν οι καταναλωτές τελικά φαίνεται να είναι γεγονός. Οι υψηλές χονδρεμπορικές τιμές ρεύματος που καταγράφονται στις αγορές του χρηματιστηρίου ενέργειας τις τελευταίες εβδομάδες, φαίνεται πως έχουν περάσει σε μεγάλο βαθμό στους οικιακούς, εμπορικούς, βιοτεχνικούς και βιομηχανικούς καταναλωτές. Αν και καμία εταιρεία προμήθειας ρεύματος δεν έχει ανακοινώσει αυξήσεις, ωστόσο στη χαμηλή τάση οι λογαριασμοί φτάνουν «φουσκωμένοι».

Έχει παρατηρηθεί πως κάθε κιλοβατώρα καταναλώσης χρεώνεται υψηλότερα, όπως δηλαδή προβλέπουν οι (συνδεδεμένες με τις τιμές της χονδρεμπορικής αγοράς) ρήτρες που περιλαμβάνουν οι περισσότερες από τις συμβάσεις που έχουν υπογραφεί με τους καταναλωτές.

Οι συμβάσεις σταθερού τιμολογίου στο χαρτοφυλάκιο των ιδιωτών προμηθευτών, καθετοποιημένων και μη, είναι ελάχιστες. Κατά μεγάλη πλειοψηφία είναι εξαρτώμενες από την τιμή της χονδρεμπορικής αγοράς, γεγονός που δεν ισχύει για τους πελάτες της

ΔΕΗ. Τα τιμολόγια της δημόσιας εταιρείας είναι σταθερά όσον αφορά τη χονδρεμπορική τιμή και έχουν ρήτρα συναρτώμενη μόνον με την τιμή των δικαιωμάτων ρύπων στις διεθνείς αγορές, μέγεθος που δεν έχει την περίοδο αυτή μεγάλες διακυμάνσεις.

Το γεγονός των «σιωπηρών» αυξήσεων στη χαμηλή τάση εκτιμάται πως θα συνεχίσει όσο το χονδρεμπορικό κόστος διατηρείται σε υψηλά επίπεδα.

Ήδη στη ΡΑΕ έχουν φτάσει καταγγελίες από οικιακούς καταναλωτές, οι οποίες δεν αφορούν μόνον εταιρείες μη καθετοποιημένες, αλλά και εταιρείες που συμμετέχουν στο target model και ως παραγωγό, ανεξάρτητα αν επισήμως δηλώνουν ότι δεν αυξάνουν τα τιμολόγια τους.

Όσοι καταναλωτές βλέποντας «φουσκωμένους» λογαριασμούς επικοινωνούν με την εταιρεία τους, λαμβάνουν την αυτονόητη εξήγηση ότι η χρέωση ακολουθεί τις χονδρεμπορικές τιμές, όπως προβλέπεται από τη σύμβαση μεταξύ των δύο μερών.

Μέση Τάση

Η Μέση Τάση θα μπορούσαμε να πούμε πως τη «γλι-

τώνει». Κατά κανόνα οι συμβάσεις, οι οποίες είναι όλες b2b και όχι οριζόντιες, δεν έχουν ρήτρες χονδρεμπορικής (όποιες έχουν ενεργοποιήθηκαν αμέσως), αλλά οι προμηθευτές προχωρούν σε συναινετική αύξηση της τιμής κάνοντας συνεννόηση με τους πελάτες, αλλιώς, αν δεν υπάρξει συνεννόηση, καταγγέλλουν τις συμβάσεις διαπιστώνοντας ότι δεν μπορούν να σκώσουν το βάρος των υψηλών τιμών στη χονδρική επί μακρόν.

Καινούριες συμβάσεις

Εκτός από τις υφιστάμενες συμβάσεις, η εικόνα στη χονδρεμπορική αγορά επηρεάζει και τις καινούριες συμβάσεις στη Μέση Τάση. Σύμφωνα με πληροφορίες, αυτή τη στιγμή οι καινούριες συμβάσεις που υπογράφονται περιλαμβάνουν αυξήσεις οι οποίες κυμαίνονται σε επίπεδα πάνω από 20%.

Τέλος μεγάλη κινητικότητα παρατηρείται στα πελατολόγια της Μέσης Τάσης (στην οποία, ως γνωστόν, η ΔΕΗ δεν έχει τον πρωταγωνιστικό ρόλο που έχει στη Χαμηλή Τάση), κινητικότητα που αναμένεται να αποτυπωθεί και στα μερίδια των εταιρειών στα μελλοντικά δελτία του ΕΧΕ.

Ετοιμάζεται το πλαίσιο για την αποθήκευση ενέργειας

Το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προχωρά τη δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την ανάπτυξη εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, εκκρεμότητα που αποτελούσε «τρύπα» και τροχοπέδη στην επίτευξη των στόχων του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα, σε σχέση με τη διείσδυση των ΑΠΕ στο ηλεκτρικό σύστημα της χώρας.

Η απουσία του θεσμικού πλαισίου είχε ως αποτέλεσμα να παραμένουν εγκλωβισμένα 170 έργα που έχουν ήδη αδειοδοτηθεί, για την εγκατάσταση υβριδικών σταθμών στα μη διασυνδεδεμένα νησιά και πάνω από 50 που περιμένουν αξιολόγηση.

Μεταξύ των έργων που βρίσκονται εν αναμονή της έκδοσης θεσμικού πλαισίου είναι και τα εμβληματικά έργα αντλησιοταμίευσης της «Τέρνα Ενεργειακή» στην Αμφιλοχία και στο Αμάρι της Κρήτης.

Μόλις ολοκληρωθεί το θεσμικό πλαίσιο θα προχωρήσει και η υλοποίηση νέων εμβληματικών σχεδίων, όπως η επένδυση της Eunice, ύψους 280 εκατ. ευρώ, στη Δυτική Μακεδονία για τη δημιουργία μονάδας κεντρικής αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας μέσω μπαταριών ιόντων λιθίου συνολικής ισχύος 250 MW.

Αξίζει να σημειωθεί πως η εγκατάσταση μονάδων αποθήκευσης στο ηλεκτρικό σύστημα της χώρας κρίνεται απαραίτητη προκειμένου να επιτευχθεί η περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ.

Μάλιστα σχετική μελέτη της ΡΑΕ, αναφέρει πως οι ανάγκες του ελληνικού συστήματος σε μονάδες αποθήκευσης υπολογίζονται σε 1.500-1.750 MW, ενώ τα κύρια οφέλη των τεχνολογιών αποθήκευσης έχουν να κάνουν με τη μείωση κόστους παραγωγής, την παροχή εφεδρειών, τη μεγαλύτερη ενσωμάτωση παραγωγής ΑΠΕ και τη συμβολή στην επάρκεια ισχύος του συστήματος.

Με απόφαση της γ.γ. Ενέργειας Αλεξάνδρας Σδούκου, το υπουργείο Περιβάλλοντος δημιούργησε ομάδα έργου, που θα ασχοληθεί με τη διαμόρφωση και τη συμπλήρωση του ρυθμιστικού πλαισίου για την εγκατάσταση έργων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Αντικείμενο της ομάδας, με πρόεδρο τον επικεφαλής της γενικής διεύθυνσης Ενέργειας του ΥΠΕΝ Δημήτριο Τσαλέμη, είναι η υποβολή εισήγησης προς

τον υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, έως τις 15 Μαΐου 2021, για το πλαίσιο που θα διέπει την αδειοδότηση και λειτουργία:

- Σταθμών αποθήκευσης με ανεξάρτητο σημείο σύνδεσης με το δίκτυο («μπροστά από τον μετρητή»).
- Σταθμών αποθήκευσης εντός σταθμού παραγωγής ή καταναλωτή («πίσω από τον μετρητή»).
- Σταθμών αποθήκευσης στα συστήματα των μη διασυνδεδεμένων νησιών.

Ειδικότερα, η ομάδα διοίκησης έργου επιφορτίζεται να εξετάσει τα θεσμικά κενά που εντοίζονται σε όλο το φάσμα της δραστηριότητας αποθήκευσης και να προτείνει νομοθετικές και ρυθμιστικές παρεμβάσεις που καθιστούν δυνατή:

- Τη συμμετοχή των μονάδων αποθήκευσης στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας ως ανεξάρτητων συμμετεχόντων ή μέσω εκπροσώπησης, το πλαίσιο αδειοδότησης και σύναψης συμβάσεων με τους διαχειριστές.
- Τη σχέση τους με τη χρήση των δικτύων.
- Τη στήριξη των επενδύσεων μέσω της συμμετοχής στους εκάστοτε μηχανισμούς ισχύος και της απαλλαγής των αποθηκευτικών σταθμών από δυσμενείς και καταχρηστικές χρεώσεις ή άλλους περιορισμούς ανάπτυξης και δραστηριοποίησης σε αντιστοιχία με πολιτικές άλλων χωρών της Ε.Ε.
- Τη συμβατότητα του πλαισίου με τις κοινοτικές οδηγίες και κανονισμούς.
- Την ένταξη των αποθηκευτικών σταθμών σε χαρτοφυλάκια μαζί με μονάδες ΑΠΕ για την από κοινού δραστηριοποίησή τους στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας.
- Την εγκατάσταση και αποτελεσματική αξιοποίηση διεσπαρμένων αποθηκευτικών μονάδων σε εγκαταστάσεις χρηστών (παραγωγοί – καταναλωτές – αυτοπαραγωγοί).
- Την ενσωμάτωση αποθηκευτικών διατάξεων (BTM) σε σταθμούς παραγωγής ΑΠΕ.
- Την ανάπτυξη της αποθήκευσης στα μη διασυνδεδεμένα νησιά (ΜΔΝ).

Αλλαγή παρόχου ενέργειας: νέοι κανόνες στην αγορά

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (PAE), μετά την ανατροπή που έφερε η απόφαση ακύρωσης από το ΣτΕ (1888/2020) απόφασης του 2016 του υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας που είχε βάλει απαγορευτικό στη μετακίνηση πελατών με ανεξόφλητες οφειλές, έρχεται τώρα να επανεξετάσει το πλαίσιο στην αλλαγή προμηθευτή, ειδικά για περιπτώσεις ύπαρξης ληξιπρόθεσμης οφειλής ρεύματος.

Η κατάσταση αυτή είχε δημιουργήσει πολλά προβλήματα ρευστότητας κυρίως στη ΔΕΗ αλλά και σε άλλους προμηθευτές, καθώς είναι πια συνηθισμένο οι πελάτες να μετακινούνται προς ιδιώτες παρόχους, αφήνοντας ανεξόφλητους λογαριασμούς.

Έτσι λοιπόν η PAE προτείνει νέα μέτρα για την αντιμετώπιση του φαινομένου, τα οποία θα ληφθούν μετά την ολοκλήρωση της σχετικής διαβούλευσης στις 30 Δεκεμβρίου, ενώ βρίσκεται και σε συνεννόηση με τον ΔΕΔΔΗΕ και την ΑΑΔΕ, για να υπάρξει σύνδεση μετρητή ρεύματος και ΑΦΜ μέσω του Taxisnet, ώστε στην περίπτωση που κάποιος καταναλωτής κάνει αίτηση για σύνδεση ρεύματος

με άλλον ΑΦΜ –πρακτική που ακολουθούν πολλοί– ο παλιός πάροχος να μπορεί να το εντοπίσει και να παρέμβει.

Ός το πλέον αποτελεσματικό μέτρο η PAE προτείνει τον ορισμό ενός ανώτατου ποσού οφειλής, το οποίο θα συνδέεται ενδεχομένως και με το ποσό της εγγύησης προς τον νέο προμηθευτή, μοντέλο που εφαρμόζει το Ηνωμένο Βασίλειο.

Ός ένα ακόμη μέτρο ορίζει τον καθορισμό ενός ελάχιστου επιπέδου ληξιπρόθεσμων οφειλών καθώς και υπερημερίας (π.χ. άνω των 20-25 ημερών), διακριτό ανά κατηγορία πελατών, το οποίο θα συνεπάγεται την «επισήμανση οφειλής πελάτη»

από τον διαχειριστή. Η επισήμανση θα κοινοποιείται στον νέο προμηθευτή, ο οποίος θα έχει το δικαίωμα απόρριψης του αιτήματος ή αποδοχής με αναπροσαρμογή του ύψους εγγύησης ή και αποδοχής χωρίς αναπροσαρμογή της εγγύησης.

Η PAE προχωρά σε αυτή την αναδιάρθρωση κατόπιν πιέσεων της ΔΕΗ, ενώ το ΣτΕ αξιολόγησε την απόφαση του ΥΠΕΝ βάσει και του ευρωπαϊκού πλαισίου.

Έτσι λοιπόν έκρινε ότι οι περιορισμοί στη μετακίνηση των καταναλωτών είναι αντίθετοι στην αρχή της αναλογικότητας και του δικαιώματός τους για ελευθερία, απρόσκοπτη αλλαγή προμηθευτή.

Όπως αναφέρει η PAE, το ΣτΕ αναγνώρισε ότι ο περιορισμός στην αλλαγή προμηθευτή αποβλέπει πράγματι στην ικανοποίηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος και συγκεκριμένα «στην ανάσχεση της διόγκωσης των ανεξόφλητων οφειλών των καταναλωτών προς τους προμηθευτές και στην αποτροπή της καταχρηστικής μετακίνησης των μη συμμορφούμενων προς τις συμβατικές τους υποχρεώσεις καταναλωτών προς άλλους προμηθευτές».

Πλατφόρμα σύγκρισης τιμών ρεύματος – αερίου

Στη διάθεση των καταναλωτών θέτει η PAE, την πλατφόρμα σύγκρισης τιμών ρεύματος-αερίου, από την ευρεία γκάμα των 275 προϊόντων για το ρεύμα και των 112 για το φυσικό αέριο. Πρόκειται πραγματικά για ένα πολύτιμο εργαλείο για την επιλογή παρόχου ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου, που βάζει τέλος στην ασαφή εικόνα της αγοράς.

Σε λειτουργία τίθεται επίσης το εργαλείο σύγκρισης τιμών μέσω του www.energycost.gr, στο οποίο περιλαμβάνονται και τα 387 τιμολόγια (ρεύματος και φυσικού αερίου) για οικιακούς πελάτες και επιχειρήσεις που δεν ξεπερνούν τα 25 kV σε εγκατεστημένη ισχύ.

Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (PAE) ολοκλήρωσε το εργαλείο σύγκρισης τιμών με τη συνδρομή της ΙΚΝΟΨΗΩΗ Πληροφορική, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους καταναλωτές μπαίνοντας στην ιστοσελίδα να μπορούν όχι μόνο να βλέπουν τα διαθέσιμα τιμολόγια, αλλά και να καταχωρούν τα στοιχεία της καταλώσής τους και τα χαρακτηριστικά

της σύνδεσής τους (π.χ. μονοφασική ή τριφασική). Επιπλέον θα μπορούν να δηλώνουν αν προτιμούν προϊόν σταθερής τιμής ή με ρήτρα και στη συνέχεια να επιλέγουν το φθηνότερο γι' αυτούς τιμολόγιο.

Έτσι λοιπόν οι προμηθευτές θα έχουν την υποχρέωση να αναρτούν οι ίδιοι τα τιμολόγια τους και να τα επικαιροποιούν όταν υπάρχουν αλλαγές.

Τα στοιχεία θα ελέγχονται από τη PAE και στη συνέχεια θα προχωράει, μέσω μιας παραμετροποίησης που θα λαμβάνει υπόψη της κάθε σκέλος

διαμόρφωσης του ανταγωνιστικού σκέλους των τιμολογίων, στη σύγκρισή τους.

Μία ακόμη δυνατότητα που παρέχει το εργαλείο σύγκρισης τιμών, είναι ότι ο καταναλωτής θα μπορεί να υπολογίζει και το κόστος των ρυθμιζόμενων χρεώσεων, που είναι μεν κοινές για όλους τους προμηθευτές, αλλά συναρτώνται με την κατανάλωση ενέργειας.

Τέλος η PAE ενσωμάτωσε στο εργαλείο και τις εκπτώσεις των δικαιούχων του κοινωνικού οικιακού τιμολογίου (επιδοτούμενο τιμολόγιο για ευάλωτους καταναλωτές). Παράλληλα, όπως ανακοίνωσε, ολοκλήρωσε την πρώτη έκδοση του κανονισμού λειτουργίας τού εν λόγω εργαλείου στα πρότυπα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), στον οποίο αποτυπώνονται οι ρόλοι των εμπλεκόμενων μερών, καθώς και οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα αυτών, με στόχο τη διαρκή διασφάλιση της άρτιας λειτουργίας του συστήματος.

Επαναφορά στο 6% ζητούν οι Ενεργειακοί Δήμοι της χώρας

Οι δήμαρχοι του δικτύου Ενεργειακών Δήμων της χώρας, ζητούν συνάντηση με τον νέο υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστα Σκρέκα, έτσι ώστε να θέσουν το θέμα της επαναφοράς από το 1% στο 6% τού ποσοστού κατανομής των δικαιωμάτων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο Πράσινο Ταμείο, και των προβλημάτων που σχετίζονται με τη μελλοντική λειτουργία τηλεθερμάνσεων των δήμων με τη χρήση φυσικού αερίου.

Τα έσοδα από τους πλειστηριασμούς των δικαιωμάτων εκπομπών του αερίων του θερμοκηπίου που

μήκαν στο Πράσινο Ταμείο ανέρχονται σε 60 εκατομμύρια ευρώ και τα χρήματα αυτά προορίζονται συνήθως για αντισταθμιστικά έργα που διευρύνουν το «πράσινο» αποτύπωμα των ενεργειακών δήμων από την εξορυκτική λιγνιτική δραστηριότητα της ΔΕΗ. Στο δίκτυο Ενεργειακών Δήμων συμμετέχουν οι δήμοι Φλώρινας, Αμυνταίου, Εορδαίας, Κοζάνης και Μεγαλόπολης. Ο πρόεδρος του Δικτύου και δήμαρχος Φλώρινας Βασίλης Γιαννάκης, επεσήμανε σε σχετική ανακοίνωση πως «παραμένουμε σταθεροί στην πάγια και αδιαπραγμάτευτη θέση μας για δια-

τήρηση της κατανομής των εσόδων από τα δικαιώματα ρύπων» και επισημαίνει επίσης ότι «το Πράσινο Ταμείο είναι το μοναδικό εργαλείο, από το οποίο μπορούμε να αντλούμε άμεσα χρήματα στη μεταβατική περίοδο που διανύουμε έως την ενεργοποίηση των Ευρωπαϊκών πόρων της Δίκαιης Μετάβασης».

Οι δήμαρχοι των Ενεργειακών δήμων σημειώνουν ότι η απόφαση για τη μείωση του ποσοστού από το 6% στο 1% ελήφθη λίγο πριν από τον ανασχηματισμό, «γεγονός που δημιουργεί εύλογα ερωτήματα», όπως χαρακτηριστικά τονίζουν.

Έγκριση fast track σε 4 νέες επενδύσεις ΑΠΕ

Η Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων ενέκρινε τον Δεκέμβριο τέσσερα νέα επενδυτικά έργα σε μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) συνολικού προϋπολογισμού 2,02 δισ. ευρώ και συνολικής ισχύος 2.810,3 MW.

Αναλυτικά τα τέσσερα επενδυτικά σχέδια:

- «Φωτοβολταϊκά πάρκα συνολικής ισχύος 1,5 GW» σε 12 Περιφερειακές Ενότητες του επενδυτικού φορέα με την επωνυμία «ΕΓΝΑΤΙΑ ΓΚΡΟΥΠ Ι.Κ.Ε.» με προϋπολογισμό 888.138 εκατομμύρια ευρώ. Το εν λόγω επενδυτικό σχέδιο αφορά στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη εγκατάστασης και λειτουργίας φωτοβολταϊκών πάρκων σε διάφορες περιοχές της Κεντρικής και Βόρειας Ελλάδας και αναμένεται να δημιουργήσει 240 νέες ετήσιες μονάδες εργασίας.
- «Ανάπτυξη 18 ΑΣΠΗΕ συνολικής ισχύος 360 MW στο Δήμο Καρύστου, Π.Ε. Εύβοιας, του επενδυτικού φορέα με την επωνυμία «ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Β.Ε.Τ.Ε.» με προϋπολογισμό 585 εκατομμύρια ευρώ. Τα αιολικά πάρκα προβλέπεται να διασυνδεθούν με το Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Ε.Σ.Μ.Η.Ε.) μέσω υποβρύχιου καλωδίου μήκους 69 χλμ περίπου το οποίο θα ξεκινά από την Εύβοια και θα καταλήγει στην Αττική, ενώ αναμένεται να δημιουργηθούν 18 άμεσες θέσεις εργασίας κατά τη λειτουργία του έργου.
- «Δημιουργία 5 αιολικών επενδύσεων ισχύος 120,3 MW» στις Περιφερειακές Ενότητες Ξάνθης & Ροδόπης του επενδυτικού φορέα με την επωνυμία «ΚΑΜΑΡΙΔΗΣ GLOBAL WIRE ABEE» με προϋπολογισμό 121,280 εκατομμύρια ευρώ, που αναμένεται να δημιουργήσει 36 νέες άμεσες θέσεις εργασίας.
- «Ανάπτυξη, κατασκευή και λειτουργία 37 φωτοβολταϊκών σταθμών συνολικής ισχύος 830 MW» στις Περιφερειακές Ενότητες Λάρισας, Μαγνησίας & Κιλκίς του επενδυτικού φορέα με την επωνυμία «ΚΑΡΑΤΖΗ Α.Ε.» με προϋπολογισμό 421,600 εκατομμύρια ευρώ, που αναμένεται να δημιουργήσει 10 νέες άμεσες θέσεις εργασίας.

Στη Διυπουργική Επιτροπή συμμετείχαν ο αναπληρωτής υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ. Νίκος Παπαθανάσης, ο υπουργός Οικονομικών, κ. Χρήστος Σταϊκούρας, ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κωστής Χατζηδάκης, ο υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού, κ. Λίνα Μενδώνη, ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κ. Μάκης Βορίδης, ο Γενικός Γραμματέας Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ, κ. Ορέστης Καβαλάκης και ο Διευθυντής Στρατηγικών Επενδύσεων του Enterprise Greece, κ. Άκης Σκλάβος.

Γεωργιάδης: «Η έγκριση στρατηγικών επενδύσεων που θα φέρουν στο μέλλον χιλιάδες θέσεις εργασίας»

Για την έγκριση αυτών των έργων, ο Υπουργός Ανάπτυξης & Επενδύσεων, κ. Άδωνις Γεωργιάδης δήλωσε: «Παρά τις δυσκολίες που προκαλεί στην οικονομία μας η πανδημία, η έγκριση στρατηγικών επενδύσεων που θα φέρουν στο μέλλον χιλιάδες θέσεις εργασίας και εκατομμύρια ευρώ στην ελληνική οικονομία συνεχίζεται απρόσκοπτα. Και σήμερα, η Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων ενέκρινε τέσσερις νέες επενδύσεις. Ευχαριστώ ιδιαίτερα τον αρμόδιο Αναπληρωτή Υπουργό, κ. Νίκο Παπαθανάση και τον αρμόδιο Γενικό Γραμματέα, κ. Ορέστη Καβαλάκη για την καλή δουλειά που κάνουν ώστε να επιταχυνθούν οι διαδικασίες».

Παπαθανάσης: «Επιτακτική η αναγκαιότητα υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων»

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ. Νίκος Παπαθανάσης δήλωσε: «Η αναγκαιότητα υλοποίησης των συγκεκριμένων επενδυτικών σχεδίων είναι επιτακτική καθώς θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας, προσφέροντας επιπλέον στήριξη στις τοπικές κοινωνίες που θα φιλοξενήσουν αυτές τις επενδύσεις και θα επιφέρουν οικονομικά οφέλη τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Εγκρίνουμε Στρατηγικές Επενδύσεις και δημιουργούμε ένα δυναμικό επιχειρηματικό περιβάλλον, καταργώντας τα εμπόδια και επιταχύνοντας τις διαδικασίες».

Χατζηδάκης: «Η πραγματικότητα εκδικείται σκληρά»

Σε δήλωσή του ο πρώην Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κ. Κωστής Χατζηδάκης ανέφερε τα εξής: «Οι σημερινές εγκρίσεις από τη Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων τεσσάρων διαφορετικών μεγάλων έργων ΑΠΕ, συνολικής ισχύος 2,8 GW είναι η καλύτερη απάντηση της κυβέρνησης για το επενδυτικό κλίμα.

Πρόσφατα υπήρξαν αμφισβητήσεις, τόσο εντός όσο και εκτός Βουλής, για τις χρηματοοικονομικού και διαρθρωτικού χαρακτήρα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στον τομέα αυτό, ιδιαίτερα στα έργα στρατηγικής σημασίας. Την απάντηση την δίνουν σήμερα οι ίδιοι οι επενδυτές που εξακολουθούν –μετά τις παρεμβάσεις αυτές– να έχουν ισχυρότατο ενδιαφέρον για επενδύσεις. Την έδωσε την περασμένη εβδομάδα ο υπουργός Ενέργειας των ΗΠΑ κ. Brouillette, ο οποίος υπογράμμισε τον φιλοεπενδυτικό χαρακτήρα της πολιτικής μας και σημείωσε το αντίστοιχο ενδιαφέρον Αμερικανών επενδυτών.

Απάντηση όμως δίνει καθημερινά η ίδια η τεράστια ουρά υποψήφιων επενδύσεων για έργα ΑΠΕ στη ΡΑΕ, που ξεπερνά κάθε προηγούμενο. Αρκεί να σημειωθεί ότι στον τελευταίο κύκλο για χορήγηση Βεβαίωσης Παραγωγού υποβλήθηκαν περί τις 1.200 αιτήσεις που αντιστοιχούν σε έργα συνολικής ισχύος της τάξης των 24 GW.

ΕΣΠΑ 40 δις: Οι κερδισμένοι και οι χαμένοι

Οι διαδικασίες για επιπλέον επενδύσεις 40 δις. ευρώ που πρέπει να γίνουν μέσα από τα δύο ΕΣΠΑ (από αυτό που τώρα ολοκληρώνεται, αλλά και από το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027), βρίσκονται σε εξέλιξη, με το ενδιαφέρον να είναι ιδιαίτερος αυξημένο.

Το νέο ΕΣΠΑ θα χρηματοδοτήσει επενδύσεις της τάξης των 20 δις. ευρώ. Ωστόσο ο σχεδιασμός του καθυστερήσε εξαιτίας δύο παραγόντων: Της πανδημίας, αλλά και της ανάγκης που προέκυψε ένα μεγάλο μέρος από τις επενδύσεις που αρχικά είχε υπολογιστεί ότι θα περιλαμβάνει (για παράδειγμα το Εξοικονομώ ή την απολιγνιτοποίηση) να πρέπει σε ένα μεγάλο βαθμό να υλοποιηθούν πλέον από το Σχέδιο Ανάκαμψης.

Την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021-2027 θα τρέχουν παράλληλα δύο προγράμματα: Το νέο ΕΣΠΑ και το Σχέδιο Ανάκαμψης, γεγονός που δημιουργεί τεράστιες επενδυτικές ευκαιρίες, αλλά και μεγάλο ζήτημα διαχείρισης και ωρίμανσης επαρκών επενδύσεων.

Ο κίνδυνος για το νέο ΕΣΠΑ

Με βάση τις κατευθύνσεις που έχει δώσει ήδη η Κομισιόν σε όλα τα κράτη-μέλη, πως μία σειρά από επενδύσεις που έχουν ειδική σημασία για την ελληνική οικονομία και την επιχειρηματικότητα (όπως είναι για παράδειγμα τα έργα φυσικού αερίου, αλλά και οι ΧΥΤΑ), δεν θα είναι πια επιλέξιμες προς ένταξη στη νέα προγραμματική περίοδο, ούτε στο ΕΣΠΑ ούτε στο Σχέδιο Ανάκαμψης, σημαίνει πως όσα έργα είναι σε εξέλιξη ή πρέπει να γίνουν για λόγους εθνικής σημασίας, θα πρέπει με κάποιο τρόπο να καλυφθούν από το υφιστάμενο ΕΣΠΑ.

Οι διαδικασίες για το νέο ΕΣΠΑ επιταχύνονται και περιγράφονται αναλυτικά σε έγγραφο του αρμόδιου υπουργείου Ανάπτυξης, που δίνει «εντολές» στις αρμόδιες υπηρεσίες ανά την Ελλάδα, για το πώς θα οριστικοποιήσουν τις προτάσεις τους...

Πως θα κλείσει με ασφάλεια το υφιστάμενο ΕΣΠΑ

Το άλλο μεγάλο αγκάθι είναι το υφιστάμενο ΕΣΠΑ των επιπλέον 20 δις. ευρώ και το πώς αυτό θα κλείσει με ασφάλεια μέσα στους επόμενους μήνες. Η κυβέρνηση, το τελευταίο διάστημα, μετέτρεψε την υστέρηση στην απορρόφηση πόρων σε ευκαιρία, μεταφέροντας σημαντικά κονδύλια από τις επενδύσεις στα μέτρα στήριξης. Πέρα όμως από τα θετικά προκάλεσε και ζήτημα υπέρδεσμυσης σε κάποια προγράμματα.

Έτσι το 2021 αναμένεται να γίνει - σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η τελική αναθεώρηση του υφιστάμενου ΕΣΠΑ, έτσι ώστε το ποσοστό δεσμεύσεων να μειωθεί προς το 100%.

Στο υφιστάμενο ΕΣΠΑ θα παραμείνουν προφανώς τα έργα που ήδη υλοποιούνται με έμφαση σε αυτά που δεν

είναι επιλέξιμα για τη νέα προγραμματική περίοδο.

Επίσης χρηματοδοτούνται όλες οι δράσεις που μπορούν να «τρέξουν», ειδικά αν μπορούν να «μεταφερθούν» ολόκληρες στο νέο ΕΣΠΑ κατά την αναθεώρηση του 2021, ώστε να υπάρξουν «ώριμα» έργα και αιτήσεις πληρωμών από τα πρώτα έτη.

Σε πλήρη εξέλιξη η διαπραγμάτευση με τις Βρυξέλλες προκειμένου τα έργα «γέφυρα», δηλαδή τα έργα που έχουν ξεκινήσει τώρα αλλά δεν μπορούν να ολοκληρωθούν έως και το 2023 που λήγει το περιθώριο ολοκλήρωσης των πληρωμών, να μπορέσουν να καλυφθούν και από το νέο ΕΣΠΑ.

Ποια σχέδια θα προτιμηθούν

Όσοι επενδύουν σε νέες μορφές ενέργειας, αλλά και στην καινοτομία είναι οι μεγάλοι κερδισμένοι του νέου ΕΣΠΑ.

Επίσης λόγω της οικονομικής κρίσης θα στηριχτούν δράσεις κοινωνικής ένταξης, αντιμετώπισης της υλικής υστέρησης, αλλά και δράσεις πάνω στην απασχόληση και την κατάρτιση, ειδικά των νέων. Προστίθεται και ο νέος ειδικός στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Οι μη επιλέξιμες κατηγορίες δράσεων

Ήδη έχουν οριστικοποιηθεί συγκεκριμένες -προβλεπόμενες από το κανονιστικό πλαίσιο- εξαιρέσεις από τις επιλέξιμες κατηγορίες δράσεων.

Τα 2 βασικά χρηματοδοτικά ταμεία της Ε.Ε., το ΕΤΠΑ και Ταμείο Συνοχής δεν μπορούν να χρηματοδοτήσουν:

- Επενδύσεις για την παραγωγή, επεξεργασία, αποθήκευση και διανομή ορυκτών καυσίμων (φυσικό αέριο), με εξαίρεση στις περιπτώσεις που αντικαθιστούν θέρμανση με τη χρήση του άνθρακα.
- Επενδύσεις σε ΧΥΤΥ/ΧΥΤΑ (landfills) με εξαίρεση τον παροπλισμό τους, την μετατροπή τους και αύξηση της ασφάλειας των υφιστάμενων, με την προϋπόθεση ότι δεν αυξάνεται η δυναμικότητά τους.
- Επενδύσεις για την αύξηση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων εναπομεινάντων αποβλήτων.
- Την κατασκευή αεροδρομίων. Εξαίρεση αποτελούν οι δράσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας και της μετρίασης των περιβαλλοντικών επιδράσεων στα υφιστάμενα αεροδρόμια.
- Προμήθεια σιδηροδρομικού τροχαίου υλικού. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση που ο φορέας που έχει αναλάβει τον σιδηρόδρομο, στην περίπτωση της πλήρους ιδιωτικοποίησης είναι νεοσύστατη επιχείρηση.
- Τον παροπλισμό ή την κατασκευή πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής.
- Τις επενδύσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από συγκεκριμένες δραστηριότητες.

- Την παρασκευή, επεξεργασία και εμπορία καπνού και προϊόντων καπνού.

- Τις προβληματικές επιχειρήσεις, εκτός αν επιτραπεί για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.

Δεν θα στηριχτούν τέλος επενδύσεις στη στέγαση, εκτός εάν σχετίζονται με την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης ή τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Για την καινοτομία και την έξυπνη οικονομία

«Μια έξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού» περιλαμβάνει παρεμβάσεις για την:

i) Ενδυνάμωση του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας με βάση τις στρατηγικές επιλογές της Έξυπνης Εξειδίκευσης: Ενδυνάμωση του συστήματος Έρευνας & Καινοτομίας και των μηχανισμών διάχυσης της καινοτομίας - ενίσχυση συμπράξεων ερευνητικών φορέων και επιχειρήσεων,

ii) Ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας - Έξυπνη Βιομηχανική Εξειδίκευση: Υποστήριξη των επιχειρηματικών επενδύσεων για έρευνα και ανάπτυξη στα πεδία προτεραιότητας της στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης - χορήγηση κινήτρων για αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων από επιχειρήσεις - υποστήριξη της ανάπτυξης/υιοθέτησης και μη τεχνολογικών καινοτομιών (π.χ. στον τουρισμό και τον πολιτισμό), δημιουργία μηχανισμών στήριξης καινοτόμου επιχειρηματικότητας (Innovation Agency) και επιτάχυνσης του μετασχηματισμού των ΜΜΕ - υποστήριξη για την ανάπτυξη Κέντρων Ικανοτήτων προηγμένων τεχνολογιών ευφυούς και βιώσιμης μεταποίησης,

iii) Ψηφιακός μετασχηματισμός του δημόσιου τομέα,

iv) Παραγωγικές επενδύσεις με έμφαση στην τεχνολογική προσαρμογή, τον ψηφιακό μετασχηματισμό (Industry 4.0) και τη στροφή σε φιλικές προς το περιβάλλον διαδικασίες και προϊόντα (πράσινο μετασχηματισμός των επιχειρήσεων),

v) Στήριξη του τουριστικού τομέα στις νέες συνθήκες που δημιουργεί η ψηφιακή τεχνολογία,

vi) Παρακίνηση συνεργασιών μεταξύ ΜΜΕ (π.χ. με δημιουργία clusters) ή/και με μεγαλύτερες επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε παγκόσμιες αγορές και αλυσίδες αξίας (διεθνοποίηση),

vii) Δημιουργία ενός φιλικού οικοσυστήματος για τις επιχειρήσεις μέσω μηχανισμών υποστήριξης των ΜΜΕ (από φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας, Κοινωνικούς Εταίρους κ.λπ.), βελτίωσης της πρόσβασης στη χρηματοδότηση και άρσης των εμποδίων στην επιχειρηματικότητα,

viii) Προσαρμογή των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού προκειμένου στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της έξυπνης εξειδίκευσης, της βιομηχανικής μετάβασης,

και της υποστήριξης του ψηφιακού μετασχηματισμού, ix) άρση των εμποδίων σε βάρος των ατόμων με αναπηρία στο ψηφιακό περιβάλλον/εφαρμογές, ενίσχυση της έρευνας στο πεδίο της αναπηρίας.

«Πράσινη και κυκλική οικονομία»

«Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων».

Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας βάσει του ΕΣΕΚ αφορούν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, την μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυνοριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευση σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

«Διασυνδεδεμένες και ενίσχυση της κινητικότητας»

«Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ».

Οι βασικές προτεραιότητες στην ψηφιακή συνδεσιμότητα είναι η υποστήριξη της διάχυσης υπηρεσιών υπερυψηλής ταχύτητας και η ανάπτυξη ασύρματων δικτύων 5G σε αστικά κέντρα και βασικούς άξονες οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορικών δικτύων και θαλάσσιων οδών με την απαιτούμενη αναβάθμιση σταθερών δικτυακών υποδομών.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΡΥΠΩΝ

Η απόφαση των Ευρωπαίων ηγετών με την οποία δεσμεύονται για την ενδιάρθρωση μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% μέχρι το 2030 σε σύγκριση με το 1990, αποτελεί ένα μεγάλο βήμα προς τον στόχο της πράσινης μετάβασης της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Έτσι λοιπόν παράλληλα με την έγκριση του κοινοτικού προϋπολογισμού της περιόδου 2021-2027 και το Ταμείο Ανάκαμψης, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για μια αποτελεσματική αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η οποία παράλληλα θα έχει ενεργητικές επιπτώσεις για την οικονομία με επενδύσεις σε ΑΠΕ.

Η πρόβλεψη αναφέρει πως η πράσινη μετάβαση θα υποστηριχτεί με το 30% των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ θα χρηματοδοτηθεί γενναία και από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε., καθώς επίσης το InvestEU και την πράσινη τράπεζα που θα ιδρύσει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ETE).

Πως πάρθηκε η απόφαση

Έπειτα από ολονύχτια διαπραγμάτευση 10 και πλέον ωρών, λόγω την αντιδράσεων που υπήρχαν από την πλευρά ορισμένων χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, κυρίως την Πολωνία, οι οποίες έχουν μεγάλη εξάρτηση από τον άνθρακα, λήφθηκε η απόφαση για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55%.

Τα κράτη που αντιδρούσαν, ζητούσαν διασφάλιση για χρηματοδότηση από την Ευρώπη, αλλά και κάποιες μεταβατικές περιόδους προσαρμογής.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναγνωρίζει την ανάγκη διασφάλισης διασύνδεσης των δικτύων και ενεργειακής ασφάλειας για όλα τα κράτη μέλη, καθώς και την πρόσβαση σε ενέργεια σε τιμή που να είναι προσιτή για νοικοκυριά και εταιρείες.

Κοινοτικές χρηματοδοτήσεις

Η επιτροπή καλείται να υποβάλει πρόταση μέχρι τον Ιούνιο για τη δημιουργία ενός πρότυπου για έκδοση «πράσινων» ομολόγων ταμείου, τα οποία θα διατεθούν για δημόσια και ιδιωτικά έργα. Εξαιρετικά σημαντική θεωρείται και η δημιουργία «πράσινης» τράπεζας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η οποία θα χρηματοδοτήσει επενδυτικά σχέδια άνω του 1 τρις. ευρώ μέχρι το 2030.

Αναφερόμενος στις αποφάσεις της συνόδου κορυφής, ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης χαιρέτισε την υιοθέτηση του προϋπολογισμού και του Ταμείου Ανάκαμψης, υπογραμμίζοντας ότι καταφέραμε και λύσαμε αυτήν την τελευταία εκκρεμότητα, η οποία υπήρχε και έτσι ξεκλειδώνουν οριστικά 72 δισ. ευρώ χρηματοδοτήσεων προς την πατρίδα μας μέχρι το 2027. Όπως είπε μπαίνουμε στο 2021 με οριστικοποιημένο τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. για την επόμενη βετία και με

όλους σε θέση εκκίνησης προκειμένου να τρέξουμε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα τις διαδικασίες για το Ταμείο Ανάκαμψης. Σημείωσε ότι η Ελλάδα είναι μια από τις πρώτες χώρες που έχει ήδη υποβάλει το προσχέδιό της στην ευρωπαϊκή επιτροπή και έχει γίνει δεκτό με πολύ καλοκαυτικά σχόλια. Σχετικά με τον στόχο της κλιματικής αλλαγής που αποφασίστηκε, είπε ότι η Ε.Ε. ξαναμπαίνει σε θέση πρωταγωνιστή σε αυτή την παγκόσμια προσπάθεια, ενώ αναφέρθηκε στο πρόγραμμα «Εξοικονομώ - Αυτονομώ», που άρχισε να τρέχει από την Παρασκευή.

Το πρόγραμμα αυτό, τόνισε, «συνδυάζει τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Είναι ένα εξαιρετικά φιλόδοξο πρόγραμμα 3 δισ. ευρώ το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα σε πάνω από 150.000 νοικοκυριά να αναβαθμίσουν ενεργειακά τα σπίτια τους και να έχουν χαμηλότερους λογαριασμούς ρεύματος αλλά και καλύτερη ποιότητα ζωής, δημιουργώντας και πολλές νέες θέσεις απασχόλησης και στηρίζοντας την εγχώρια βιομηχανία δομικών υλικών».

«ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟ» ΜΠΑΤΑΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΜΙΣΙΟΝ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέλει να καταστήσει τις μπαταρίες ως ένα από τα βασικά εργαλεία για την πράσινη μετάβαση, εργαλείο που προτείνεται στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία.

Η Κομισιόν έχει αναφέρει πως οι καλύτερες και αποδοτικότερες μπαταρίες θα συμβάλουν καθοριστικά στον εξηλεκτρισμό των οδικών μεταφορών, θα μειώσει σημαντικά τις εκπομπές τους, θα αυξήσει τη χρήση ηλεκτρικών οχημάτων και θα διευκολύνει την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μίγμα της Ε.Ε.

Οι Βρυξέλλες εκτιμούν ότι η ζήτηση για μπαταρίες θα αυξηθεί κατά 14 φορές έως το 2030. Και αυτό γιατί μπαίνουν έντονα στο παιχνίδι οι ηλεκτροκίνητες μεταφορές. Η παγκόσμια εκθετική αύξηση της ζήτησης για μπαταρίες θα οδηγήσει σε ισοδύναμη αύξηση της ζήτησης πρώτων υλών, εξ ου και η ανάγκη ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεών τους.

Σύμφωνα με την Επιτροπή, οι μπαταρίες που είναι πιο βιώσιμες σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους έχουν καίρια σημασία για τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

και συμβάλλουν στη φιλοδοξία για μηδενική ρύπανση και την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2050.

Τι προβλέπει η πρόταση

Η πρόταση προβλέπει υποχρεωτικές απαιτήσεις για όλες τις μπαταρίες (βιομηχανίας, αυτοκινήτων, ηλεκτρικών οχημάτων και φορητές μπαταρίες) που διατίθενται στην αγορά της Ε.Ε, απαιτήσεις όπως η χρήση υλικών των οποίων η προμήθεια γίνεται με υπεύθυνο τρόπο, με περιορισμένη χρήση επικίνδυνων ουσιών, ελάχιστη περιεκτικότητα σε ανακυκλωμένα υλικά, μείωση του αποτυπώματος άνθρακα.

Με αυτές τις απαιτήσεις η Κομισιόν επιδιώκει να ενισχύσει την κυκλική οικονομία και να προωθήσει την αποδοτικότερη χρήση των πόρων με στόχο την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των μπαταριών.

Για το λόγο αυτόν προτείνεται από 1ης Ιουλίου 2024 να μπορούν να κυκλοφορούν στην αγορά μόνο επαναφορτιζόμενες μπαταρίες βιομηχανίας και ηλεκτρικών οχημάτων για τις οποίες έχει καταρτιστεί δήλωση αποτυπώματος άνθρακα.

Τέλος προτείνεται να θεσπιστούν νέες απαι-

τήσεις και στόχοι σχετικά με το περιεχόμενο των ανακυκλωμένων υλικών και τη συλλογή, επεξεργασία και ανακύκλωση των μπαταριών στο τέλος του κύκλου ζωής τους. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι οι μπαταρίες βιομηχανίας, αυτοκινήτων ή ηλεκτρικών οχημάτων δεν χάνονται για την οικονομία μετά την ωφέλιμη διάρκεια ζωής τους.

Το σημερινό ποσοστό συλλογής μπαταριών, από 45% που είναι σήμερα, θα πρέπει να αυξηθεί σε 65% το 2025 και σε 70% το 2030. Οι άλλες μπαταρίες -βιομηχανίας, αυτοκινήτων ή ηλεκτρικών οχημάτων- πρέπει να συλλέγονται στο σύνολό τους και να ανακυκλώνονται, ενώ πρέπει να επιτυγχάνονται υψηλά επίπεδα ανάκτησης, ιδίως πολύτιμων υλικών όπως το κοβάλτιο, το λίθιο, το νικέλιο και ο μολύβδος.

«Διαβατήριο» μπαταριών

Η χρήση του λεγόμενου «διαβατηρίου» μπαταριών και του διασυνδεδεμένου χώρου δεδομένων θα είναι καίριας σημασίας για την ασφαλή κοινοχρησία δεδομένων, την αύξηση της διαφάνειας της αγοράς μπαταριών και την ικνηλασιμότητα των μεγάλων μπαταριών σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους.

Ισχυρή παραμένει η ζήτηση για γαιάνθρακα

Ενώσω η παγκόσμια οικονομία εξέρχεται από την κρίση, η κατανάλωση γαιάνθρακα αναμένεται να ανακάμψει από την απότομη πτώση της κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Ισχυρή παραμένει η ζήτηση γαιάνθρακα, παρά την απότομη πτώση της κατανάλωσής του λόγω της πανδημίας. Η ζήτηση του εμπορεύματος συμβάλλει στην τροφοδότηση της οικονομικής ανάπτυξης στις αναδυόμενες αγορές.

Αν και όλο περισσότερες χώρες λαμβάνουν μέτρα για να μειώσουν την εξάρτησή τους από ορυκτά καύσιμα, συναντούν εμπόδια που δύσκολα ξεπερνιούνται, επειδή όσοι εργάζονται στην εν λόγω βιομηχανία εξαρτούν από αυτήν τον βιοπορισμό τους.

Η προσπάθεια που γίνεται έχει στόχο οι πρά-

σινες επενδύσεις να επιταχύνουν τη μετάβαση πολλών κρατών σε καθαρότερες μορφές ενέργειας.

Ωστόσο δεν θα πρέπει να υποβαθμίσουμε την ισχυρή σχέση μεταξύ του επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης και της κατανάλωσης γαιάνθρακα. Στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα, οι προηγμένες οικονομίες αύξησαν γρήγορα την εξάρτησή τους από τον γαιάνθρακα.

Σήμερα, οι αναδυόμενες αγορές αντιπροσωπεύουν το 76,8% της παγκόσμιας κατανάλωσης γαιάνθρακα, με την Κίνα να αντιστοιχεί περίπου στο 50% επί του ποσοστού αυτού.

Οι δυσκολίες της απεξάρτησης

Πολλοί παράγοντες καθιστούν δύσκολη την

απεξάρτηση των κρατών από τον γαιάνθρακα. Και αυτό γιατί η βιομηχανική χρήση του, συγκεντρωμένη στις αναδυόμενες αγορές, είναι δύσκολο να αντικατασταθεί με άλλες πηγές ενέργειας, με τις μονάδες παραγωγής ενέργειας από γαιάνθρακα να είναι μακροχρόνια περιουσιακά στοιχεία με ελάχιστη διάρκεια ζωής 30-40 έτη.

Στην Κίνα και στην Ινδία, τα δυναμικά εγχώρια συμφέροντα, που έχουν ορυχεία, ίσως καθυστερήσουν τη διαδικασία. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, η ταχεία μετάβαση από τον γαιάνθρακα στο φυσικό αέριο ελάττωσε την απασχόληση στα ανθρακωρυχεία, προκάλεσε πτωχεύσεις και απότομη μείωση των αποθεμάτων εξόρυξης γαιάνθρακα.

Παραγωγή ενέργειας από υπεράκτια αιολικά πάρκα

Με τους ανέμους που πνέουν στο Αιγαίο δημιουργείται ένα ιδανικό σκηνικό για την παραγωγή ενέργειας από υπεράκτια αιολικά πάρκα. Κυβέρνηση και επενδυτές εμφανίζονται έτοιμοι να ξεκινήσουν τη δραστηριότητά τους σε αυτό το νέο επενδυτικό κεφάλαιο μιας και η ύπαρξη πολλών ερημικών περιοχών στη χώρα μας, δεν δύναται να αξιοποιηθούν με άλλο τρόπο.

Ειδικοί εκτιμούν πως η Ελλάδα μπορεί να αναπτύξει μια βιομηχανία εγκατάστασης, ανάπτυξης και λειτουργίας υπεράκτιων αιολικών πάρκων με πολλαπλασιαστικά οφέλη για την οικονομία.

Η χρήση της τεχνολογίας των πλωτών ανεμογεννητριών είναι η ενδεδειγμένη για τη χώρα μας, καθώς τα βάθη στο Αιγαίο είναι πολύ μεγαλύτερα από αυτά στη Βόρεια θάλασσα, όπου έχει αναπτυχθεί μεγάλος αριθμός σταθερών υπεράκτιων αιολικών πάρκων.

Πρόσφατη προμελέτη της Navigant για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά πως το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας από πλωτά αιολικά στο Αιγαίο θα είναι 76 ευρώ/MWh το 2030 και θα μειωθεί στα 46 ευρώ/MWh το 2050, ενώ το διυθέσιμο θαλάσσιο δυναμικό για πλωτά αιολικά στη χώρα μας θα είναι στα 263 GW.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον Νοέμβριο την ευρωπαϊκή στρατηγική για το θέμα των υπεράκτιων ΑΠΕ ενώ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με την προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Η σημασία τους μεγάλη, καθώς θα καθοδηγήσουν πολιτικά την Επιτροπή για να διασφαλίσει την ταχεία εφαρμογή της στρατηγικής της Ε.Ε. για τις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Το ελληνικό πλαίσιο ρύθμισης των υπεράκτιων αιολικών πάρκων

Όσο και η Ελλάδα έχει ήδη αρχίσει να ασχολείται με αυτό το ζήτημα. Το υπουργείο Ενέργειας εξεργάζεται ήδη ένα συνολικό πλαίσιο ρύθμισης των υπεράκτιων αιολικών πάρκων, το οποίο χωρίζεται σε τρεις κύριους

πυλώνες, τα βασικά σημεία των οποίων είναι:

1. Ο πρώτος πυλώνας έγκειται στην χωροθέτηση των υπεράκτιων αιολικών πάρκων. «Εδώ εξετάζεται ένα μεικτό μοντέλο, όπου οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα “προεπιλέγουν” ευρείας κάλυψης θαλάσσιες περιοχές που θα κριθούν εκ των προτέρων κατάλληλες για την ανάπτυξη τέτοιων πάρκων, με κριτήρια περιβαλλοντικά, οικονομικά και ενεργειακά, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη εγγενείς περιορισμούς, όπως οι οδοί ναυσιπλοΐας, τα πεδία βολής του Π.Ν., η βιοποικιλότητα κ.λπ.», δήλωσαν προ εβδομάδων κυβερνητικές πηγές.

Οι υποψήφιοι επενδυτές θα μπορούν να επιλέξουν υποπεριοχές ενδιαφέροντός τους, οι οποίες θα τους «κατοχυρώνονται» βάσει αντικειμενικών, ανταγωνιστικών κριτηρίων. Δεν έχει αποκλειστεί επίσης το ενδεχόμενο να μπορεί ένας ιδιώτης να εντοπίσει μια κατάλληλη τοποθεσία και να την προτείνει στις αρχές, οι οποίες, αφού επιβεβαιώσουν την καταλληλότητά της, να τη διαθέσουν προς εκμετάλλευση.

2. Ο δεύτερος πυλώνας είναι αυτός των διασυνδέσεων. Εδώ σπουδαίο ρόλο έχει ο αρμόδιος

διαχειριστής που δεν είναι άλλος στην περίπτωση αυτή από τον ΑΔΜΗΕ. Το υπό εξέταση μοντέλο βασίζεται στην εμπειρία και την τεχνική επάρκεια του ΑΔΜΗΕ στις θαλάσσιες διασυνδέσεις και «βλέπει» τον διαχειριστή ως στρατηγικό συνεργάτη και εταίρο των υποψήφιων επενδυτών σε θαλάσσια αιολικά, «μέσω ενός καθαρού και δίκαιου πλαισίου συνεργασίας».

Ο τρίτος πυλώνας έχει να κάνει με τον τρόπο αποζημίωσης των επενδυτών, σημείο που ασχολεί το υπουργείο, καθώς το ΥΠΕΝ δεν έχει στόχο απλώς να φτιάξει ένα ρυθμιστικό πλαίσιο, αλλά και να υλοποιηθούν, και μάλιστα κατά το δυνατόν ταχύτερα, έργα.

«Σε στενή συνεργασία με την αγορά»

«Το πλαίσιο δομείται σε στενή συνεργασία με την αγορά», σημειώνουν πηγές του υπουργείου, έτσι ώστε να είναι έτοιμο μέσα στον Ιανουάριο για να ξεκινήσει ένας γύρος διαβουλευσεων τον Φεβρουάριο, όπου το σχέδιο θα συζητηθεί αναλυτικά με τους αρμόδιους φορείς, τους διαχειριστές, τις τράπεζες, τις περιβαλλοντικές οργανώσεις και όλους τους stakeholders. Στόχος είναι το πλήρες ρυθμιστικό πλαίσιο να εισαχθεί προς ψήφιση τον Απρίλιο.

ΕΔΟΠ-ΔΕΗ

ΕΝΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΕΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΜΑΤΟΣ

Είναι στο χέρι σου
να σώσεις μια ζωή!

- ✓ Το να δώσεις αίμα είναι τόσο απλό
- ✓ Διαρκεί μόνο 5 λεπτά
- ✓ Είναι ακίνδυνο και ωφέλιμο για τη ζωή σου

